

Projekt

z dnia 8 grudnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ TURKU**

z dnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata
2026-2035**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r., poz. 1214 ze zm.), Rada Miejska Turku uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Turku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

RADCA PRAWNY

Karolina Przybyła

DYREKTOR

Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Turku

Małgorzata Modrzejewska

ZASTĘPCA BURMISTRZA

Jerzy Kurzawa

Uzasadnienie
do Uchwały Nr...../...../
Rady Miejskiej Turku
z dnia ... grudnia 2025 roku

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, które wynika z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

Działania określone w strategii determinują ograniczanie i przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom i problemom społecznym gwarantując harmonijny rozwój mieszkańcom Turku.

Dokument ten pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej i wskazuje obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz samorządowych.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały uznać należy za zasadne.

BURMISTRZ MIASTA

Romuald Antosik

Załącznik
do Uchwały Nr / / 2025
Rady Miejskiej Turku
z dnia 2025 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY MIEJSKIEJ TUREK
NA LATA 2026-2035**

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII	7
1. PODSTAWY PRAWNE	7
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	8
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA	16
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY MIEJSKIEJ TUREK	16
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	16
3. DEMOGRAFIA	17
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	18
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	20
6. GOSPODARKA	20
7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE	22
8. EDUKACJA I KULTURA	22
9. OCHRONA ZDROWIA	27
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	29
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	31
12. POMOC SPOŁECZNA	33
13. BEZROBOCIE	46
14. BEZDOMNOŚĆ	48
15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY DOMOWEJ	49
16. SYTUACJA DZIECKA	55
17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	58
17.1. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	58
17.2. SYTUACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	60
18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY	63
19. ZDOLNOŚĆ PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ DO REALIZACJI ZADAŃ MAJĄCYCH NA CELU REINTEGRACJĘ SPOŁECZNĄ I ZAWODOWĄ	65
20. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW. DIALOG SPOŁECZNY	66
21. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS	69
22. OBSZARY PODDANE DIAGNOZIE – PODSUMOWANIE	73
23. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	76
24. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII	86
III. PROGRAMOWANIE	90
1. WIZJA I MISJA	90
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	91
3. PROGNOZA ZMIAN	107
4. RAMY FINANSOWE	110
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	112
6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA	113
7. PROGRAMY I PROJEKTY	114
UWAGI KOŃCOWE	116

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek został przygotowany na lata 2026-2035. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

Koordynowanie prac mających na celu opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 powierzono Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku. Zadaniem zespołu, który współpracował z Dyrektorem w zakresie pozyskiwania danych wykorzystanych w dokumencie, była współpraca z właściwymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu opracowania i przedłożenia Radzie Miejskiej w Turku do zatwierdzenia dokumentu Strategii.

Przystępując do opracowania dokumentu strategii, upowszechniono na stronie internetowej Urzędu Miejskiego informację o przystąpieniu Samorządu Gminy Miejskiej Turek do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. W komunikacie zwrócono się z prośbą do mieszkańców o wypełnienie ankiet: „Problemy społeczne w opinii mieszkańców” oraz „Równość szans kobiet i mężczyzn”, zapraszając zarazem mieszkańców do wskazania najważniejszych problemów i potrzeb społecznych oraz zgłaszania pomysłów na ich rozwiązanie.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powstawał we współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku z Ośrodkiem Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie, który udzielał merytorycznego wsparcia zarówno w procesie przygotowania narzędzi badawczych, jak i w opracowaniu dokumentu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad strategią uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy miasta oraz eksperci.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych realizuje ustawowy obowiązek gminy nakreślony w art. 16b. ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214), które stanowią:

Art. 16b. 1. Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej.
2. Strategia, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust.1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Art. 17. 1. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań prawnych tworzenia strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w mieście i identyfikuje problemy społeczne, a także zawiera ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii, oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej miasta na najbliższe lata, ujęte w formie wizji, misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące **sytuacji społecznej w mieście, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka**.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy miasta oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy

przedłożono 48 anonimowo wypełnionych arkuszy ankiet. Wśród ankietowanych było 73% kobiet i 10% mężczyzn, natomiast 17% badanych nie zadeklarowało swojej przynależności płciowej. Dominującą grupę respondentów stanowiły osoby powyżej 65. roku życia (37,5%), osoby w wieku 36-45 lat (20,8%) oraz 46-55 lat (14,5%). Mniejszy odsetek spośród badanych stanowiły osoby w przedziale wiekowym 26-35 (6,2%) oraz 56-65 lat (4,4%), natomiast 16,6% respondentów nie określiło swojego wieku. W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 25 lat. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 33,3% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego, kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (27%), zasadniczym zawodowym (8,8%) i podstawowym (10,1%), zaś 20,8% respondentów nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w mieście, to 62,5% wszystkich respondentów zamieszkuje w Turku od urodzenia, a 37,5% uczestników badania mieszka na terenie miasta od 32 do 40 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w mieście oraz problemów, jakie dotyczą jego mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w mieście	wykształcenie
48	kobiety (73%)	26-35 lat (6,2%)	od urodzenia (62,5%)	podstawowe (10,1%)
	mężczyźni (10%)	36-45 lat (20,8%)	od 32 do 40 lat (37,5%)	zasadnicze zawodowe (8,8%)
		46-55 lat (14,5%)		średnie (27%)
	brak deklaracji (17%)	56-65 lat (4,4%)		wyższe (33,3%)
		powyżej 65 lat (37,5%)		brak deklaracji (20,8%)
		brak deklaracji (16,6%)		

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 47 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 85% kobiet i 15% mężczyzn. Najliczniej wśród respondentów reprezentowane były osoby w wieku powyżej 65 lat (43%), 36-45 lat (24%) i 46-55 lat (15%). Mniej licznie reprezentowane były osoby w wieku 26-35 lat (8%), 20-25 lat oraz 56-65 lat (po 5%). Osoby

poniżej 20. roku życia nie wzięły udziału w tym badaniu. Profil respondentów badania prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	pleć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w mieście	wykształcenie
47	kobiety (85%)	20-25 lat (5%)	od urodzenia (80%)	podstawowe (10%)
		26-35 lat (8%)		
	mężczyźni (15%)	36-45 lat (24%)	od 20 do 40 lat (20%)	zasadnicze zawodowe (17%)
		46-55 lat (15%)		średnie (34%)
		56-65 lat (5%)		wyższe (34%)
		powyżej 65 lat (43%)		brak deklaracji (5%)

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 3 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy miejskiej Turek.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje i opinie mieszkańców miasta Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek, wskazując problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych, pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na jej treść i realizację mają wpływ następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1208);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2025 r. poz. 438 ze zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2024 r. poz. 338 ze zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2024 r. poz. 246);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2024 r. poz. 1829);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1512);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 ze zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917);

- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 214);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 83);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44 ze zm.);
- ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 113 ze zm.);
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1818);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1335);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266 ze zm.);
- uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 (M.P. 2021 poz. 843);
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES) – uchwała nr 212 Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” do 2023 r. (M.P. 2022 poz. 1171);
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityki publicznej do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.) – uchwała nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. (M.P. 2022 poz. 767).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk

7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE

W 2024 r. gmina miejska Turek posiadała w swoich zasobach 844 mieszkania komunalne o łącznej powierzchni 34 978,01 m², a zamieszkiwało je 1 580 osób. Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w 2024 r. gmina dysponowała 124 takimi lokalami o łącznej powierzchni 4 194,50 m², w których zamieszkiwało 268 osób. Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie miejskiej Turek w latach 2022-2024 zawiera poniższa tabela.

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba mieszkań komunalnych	850	808	844
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	34 833,07	33 234,43	34 978,01
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	1 545	1 458	1 580
liczba mieszkań socjalnych	156	128	124
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	5 274,36	4 325,00	4 194,50
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	280	269	268

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W gminie miejskiej Turek tej formy wsparcia udziela Wydział Świadczeń Rodzinnych Urzędu Miejskiego w Turku, a dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano dodatek, i ich łącznej wartości prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	470	492	471
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	709	740	777
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	931 726,82	1 165 790,88	1 214 565,88

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

8. EDUKACJA I KULTURA

W roku szkolnym 2024/2025 w Turku funkcjonowało: 6 placówek opieki nad dziećmi do lat 3, 7 placówek wychowania przedszkolnego (6 przedszkoli i 1 oddział przedszkolny w szkole), 3 szkoły podstawowe oraz 2 szkoły ponadpodstawowe. Dane na temat przedszkoli i szkół w mieście oraz podopiecznych, opiekunów i nauczycieli w nich zatrudnionych zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Miasto oferuje również doskonale uzbrojone tereny Tureckiej Strefy Inwestycyjnej, z czego 26 ha włączonych jest do Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Wśród największych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie miasta wyróżnia się: Mleczarnia „Turek” Sp. z o.o., MP Production Sp. z o.o. – Messer Group producent gazów technicznych, GETEC Polska Sp. z o.o. – branża ciepłownicza, Flokk Sp. z o.o. producent mebli biurowych, Miranda Textiles (Miranda Spółka z o.o.), EK Elektrokabel FABRYKA KABLI Karolak i synowie Sp. j., InfoBase Systemy Informatyczne Milczarek i Wspólnicy Sp. j. działający w branży informatycznej. W gminie miejskiej Turek działają także podmioty z kapitałem zagranicznym, które stosują innowacyjne rozwiązania techniczne. W celu dalszego rozwoju przemysłu oraz kontynuowania inwestycji na terenie gminy utworzono w ubiegłych latach Turecką Strefę Inwestycyjną, którą zmodernizowano, uzupełniając infrastrukturę techniczną niezbędną dla zachęcenia potencjalnych inwestorów.

Na koniec 2024 r. w gminie miejskiej Turek zarejestrowane były 3 023 podmioty gospodarcze, w tym 2 278 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Według danych GUS-u w 2024 r. najwięcej podmiotów gospodarczych w mieście prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego. Kolejnymi sferami widocznie wyróżniającymi się były naprawa pojazdów samochodowych, budownictwo oraz pozostała działalność.

Użytki rolne zajmują ponad 56% powierzchni miasta, z czego ponad 42% to użytki orne. Lasy oraz grunty leśne stanowią ok. 0,7% ogółu obszaru miasta. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące struktury gruntów w mieście oraz gospodarstw rolnych.

Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia miasta ogółem (w ha)	1 617
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	912
w tym grunty orne	684
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	11
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	694

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Tabela 9. Gospodarstwa rolne

zakres danych	liczba gospodarstw i powierzchnia w ha
liczba gospodarstw rolnych na terenie miasta	323
średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego	2 21

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Warto dodać, że w ramach działań proekologicznych gmina miejska Turek, przy wykorzystaniu funduszy unijnych oraz środków krajowych, sukcesywnie wdraża przedsięwzięcia inwestycyjne oraz rozwiązania systemowe mające na celu poprawę jakości powietrza i ograniczenie zjawiska niskiej emisji (realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, Program „Czyste Powietrze”, Program „Ciepłe mieszkanie”, wymiana źródeł ogrzewania węglowego na ekologiczne źródła ciepła, termomodernizacja budynków, modernizacja systemów grzewczych, promocja i edukacja ekologiczna społeczności lokalnej).

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Atutem gminy jest korzystne położenie geograficzne w bliskości dużych miast. Dogodne połączenia komunikacyjne na terenie miasta zapewniają drogi krajowe nr 72 (Konin – Łódź – Rawa Mazowiecka) i nr 83 (Turek – Sieradz) oraz droga wojewódzka nr 470 (Kalisz – Kościelec). W pobliżu miasta Turek przebiegają ponadto dwa ważne szlaki komunikacyjne o znaczeniu międzynarodowym: magistrała kolejowa Paryż – Berlin – Warszawa – Moskwa oraz europejska trasa E30 (Poznań – Warszawa) z odcinkiem autostrady A2 łączącej zachód ze wschodem Europy. Zjazd z autostrady znajduje się w oddalonej o 15 km od Turku miejscowości Kościelec. Inne atuty, to m.in. przebudowa tradycyjnych skrzyżowań na ronda, atrakcyjność inwestycyjna związana z Turecką Strefą Inwestycyjną, bliskość terenów zielonych z siecią ścieżek rowerowych. Innym atutem jest, czystość powietrza, bliskość urzędów i placówek kulturalno-oświatowych oraz możliwość kontaktu z naturą (tereny zielone w mieście i na obrzeżach).

6. GOSPODARKA

Turek, w ostatnich latach dotknięty został skutkami zmian gospodarczych, głównie w związku z upadkiem zakładów, które były dominującymi pracodawcami – kopalni i elektrowni. W styczniu 2018 roku nastąpiło zamknięcie elektrowni Adamów, a w sierpniu 2020 roku Zarząd PAK KBW zdecydował o likwidacji kopalni Adamów. Decyzje o zamknięciu zakładów stały się dużym wyzwaniem dla samorządu. Turek musiał się zmierzyć, i nadal się mierzy, z wieloma problemami takimi jak: niekorzystna sytuacja demograficzna, zanieczyszczenie powietrza, niekorzystne tendencje w sektorze gospodarczym czy degradacja ważnych obiektów dla aktywizacji mieszkańców. Migracja mieszkańców stała się dla samorządu impulsem do tworzenia nowego modelu funkcjonowania miasta – Miasta nowoczesnego, ekologicznego i przyjaznego dla mieszkańców.

Z myślą o mieszkańcach podejmuje się szereg działań i inwestycji głównie w poprawę infrastruktury miasta.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w mieście w 2024 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	101,6
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	24 183
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	70,7
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	23 575
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	1
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	brak danych
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	brak danych
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w mieście ogółem (w km)	brak danych
w tym długość dróg gminnych (w km)	44,9

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w mieście w latach 2022-2024:

Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w mieście w latach 2022-2024

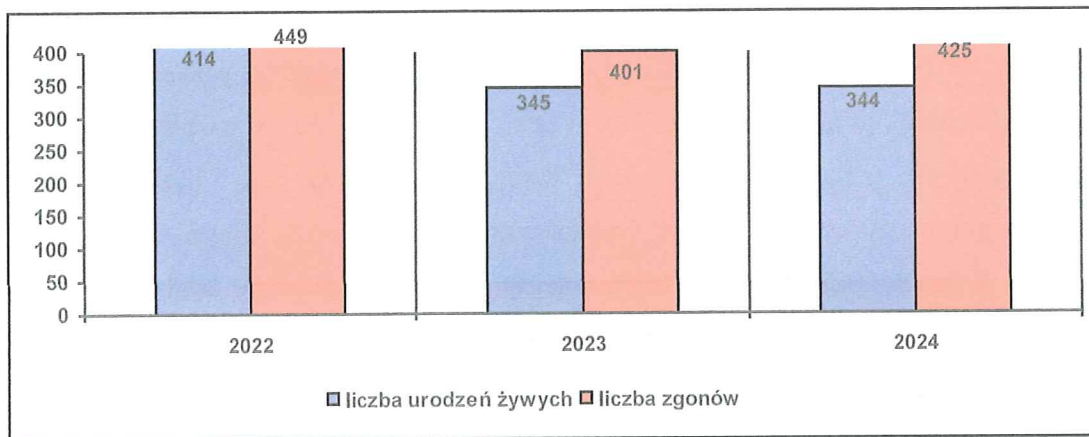
inwestycje w latach 2022-2024
• Budowa dróg gminnych na Osiedlu Leśna w Turku; • Budowa drogi 6KDD na Osiedlu Wyzwolenia w Turku; • Budowa chodnika na Osiedlu Wyzwolenia; • Budowa drogi wewnętrznej w rejonie bloków 14, 16, 18, 20, 22 przy ul. Kączkowskiego; • Budowa dwóch budynków mieszkalnych wielorodzinnych wraz z infrastrukturą; • Remont Kina TUR; • Rewitalizacja Parku Miejskiego im. Żerminy Składkowskiej; • Przebudowa kotłowni w budynku użyteczności publicznej przy ul. Kaliskiej 59 z gazowej na zasilaną z miejskiej sieci ciepłowniczej; • Budowa przyłącza kanalizacji sanitarnej do budynku użyteczności publicznej przy ul. Kaliskiej 59; • Modernizacja oczyszczalni ścieków; • Rewitalizacja przestrzeni publicznej miasta Turku w obszarze od ul. Legionów Polskich do ul. Armii Krajowej; • Przebudowa skrzyżowania ul. Kaliskiej z ul. Os. Młodych; • Przebudowa drogi gminnej Św. Floriana o budowę chodnika wraz z kanalizacją deszczową; • Utwardzenie drogi gruntowej stanowiącej ul. Żeligowskiego; • Budowa ciągu rekreacyjnego dla osób niepełnosprawnych; • Przebudowa Deptaka 650-lecia (nowe oświetlenie, podświetlany napis Turek z herbem, nowa fontanna); • Budowa ulicy Kączkowskiego; • Budowa bloków z mieszkaniami komunalnymi; • Remonty mieszkań komunalnych; • Utwardzenie odcinka drogi 2KDW od strony ul. Dąbrowskiego; • Częściowy remont w Miejskim Domu Kultury.

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

przyrost naturalny	-35	-56	-81
--------------------	-----	-----	-----

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Wykres 2. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2022-2024

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba zameldowanych osób spoza miasta	148	148	251
liczba osób wymeldowanych poza miasto	381	318	357
saldo migracji ogółem	-233	-170	-106

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu miasta.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gmina miejska Turek ma bardzo dobrze rozwiniętą sieć wodociągową i kanalizacyjną, dalszej rozbudowy i nakładów inwestycyjnych wymaga natomiast sieć gazowa. Na terenie miasta działa jedna oczyszczalnia ścieków.

Gmina miejska Turek jest członkiem Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina”. Wszystkie wytworzone na terenie miasta odpady są utylizowane w Zakładzie Utylizacji Odpadów Komunalnych „Orli Staw” w gminie Ceków Kolonia w powiecie kaliskim. Odpady są poddawane segregacji, procesom odzysku i unieszkodliwiania. Szczegółowe dane na temat infrastruktury technicznej w mieście przedstawia poniższa tabela.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2024 r. gmina miejska Turek liczyła 24 183 mieszkańców, wśród których było 12 867 kobiet, które stanowiły 53,21% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 1 496 osób na 1 km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2022-2024 ogólna liczba mieszkańców miasta ulegała wahaniom. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie systematycznie malała zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba osób w wieku produkcyjnym, wzrastała natomiast liczba starszych mieszkańców miasta.

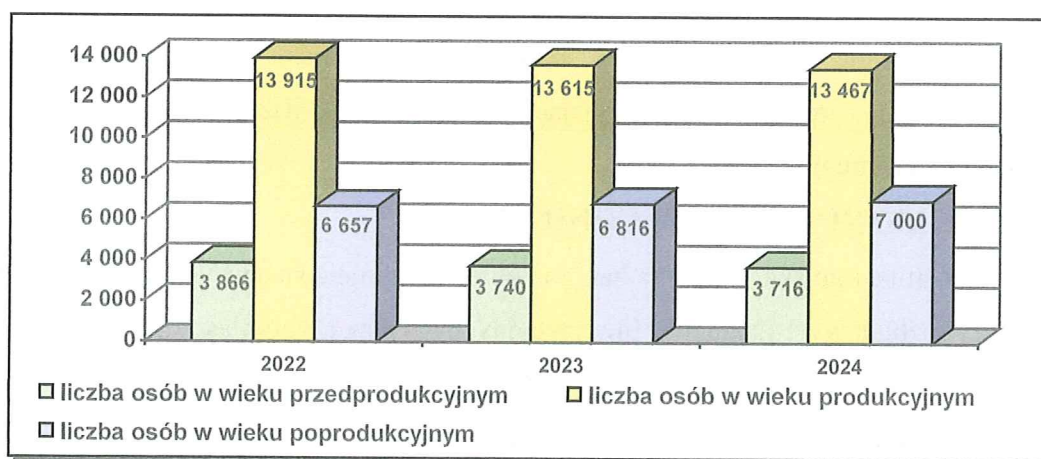
W latach 2022-2024 w każdym kolejnym roku analizy liczba urodzeń była niższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą ujemną. Saldo migracji ludności miasta w każdym roku analizy było ujemne. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej miasta przedstawiają poniższe tabele i wykresy.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	3 866	3 740	3 716
liczba osób w wieku produkcyjnym	13 915	13 615	13 467
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	6 657	6 816	7 000
ogółem	24 438	24 171	24 183

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2022-2024

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba urodzeń żywych	414	345	344
liczba zgonów	449	401	425

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY MIEJSKIEJ TUREK

Turek to gmina miejska położona we wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie tureckim. Znajduje się w odległości około 35 km od Konina, około 42 km od Kalisza i około 79 km od Łodzi. Jest jedną z dziewięciu jednostek terytorialnych wchodzących w skład powiatu tureckiego.

Gmina miejska Turek zajmuje powierzchnię 16,17 km². Jej obszar położony jest na Wysoczyźnie Tureckiej, nad rzeką Kielbaską, dopływem Warty oraz niewielkim ciekim wodnym – rzeką Folusz.

Na terenie miasta działa 27 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem regionu, krzewieniem kultury i sportu oraz integracją środowisk lokalnych.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy miejskiej Turek pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców. Wskazując atuty, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne, a także sprzyjające rozwojowi turystyki walory przyrodnicze i krajobrazowe. Wśród atutów wymieniono także dobre połączenia komunikacyjne, bliskość autostrady oraz bliskość terenów zielonych z siecią ścieżek rowerowych. Respondenci docenili także potencjał związany z Turecką Strefą Inwestycyjną.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiał się temat zbyt małej liczby zakładów pracy, a także zbyt małej liczby mieszkań komunalnych i socjalnych. Według badanych duży problem stanowi także niedostateczne pozyskiwanie środków pozabudżetowych, co przekłada się na brak ciągłości podejmowanych inicjatyw i nie służy rozwojowi gminy.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę oraz na renowację kamienic. Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano również usprawnienie komunikacji publicznej (połączenia kolejowe i autobusowe, komunikacja podmiejska, budowa dworca) oraz większy nacisk na dbanie o porządek w przestrzeni publicznej. Wspomniano także o konieczności tworzenia miejsc spotkań dla młodzieży i osób starszych oraz rozwiązania problemu bezdomności (budowa noclegowni lub ogrzewalni).

- Cel operacyjny 3.C.: Zmniejszenie zużycia i rozwój alternatywnych źródeł energii elektrycznej i ciepła.

IV Cel strategiczny: Wzrost atrakcyjności przestrzeni obszaru funkcjonalnego dla mieszkańców, inwestorów i osób z zewnątrz.

- Cel operacyjny 4.A.: Ujęcie w planowaniu przestrzennym potrzeb mieszkańców, inwestorów oraz osób z zewnątrz,
- Cel operacyjny 4.B.: Poprawa wizerunku i jakości krajobrazu miejskiego i wiejskiego przez rekultywację terenów i rewitalizację przestrzeni publicznych,

Cel operacyjny 4.C.: Wzrost funkcji usług ponadlokalnych charakterystycznych dla danego obszaru.

- Cel operacyjny 4.2. Promocja zdrowia.
- Cel operacyjny 4.3. Przeciwdziałanie uzależnieniom.

Zintegrowana Strategia Rozwoju Gospodarczego Gmin Powiatu Tureckiego na lata 2015-2025

Zintegrowana Strategia Rozwoju Gospodarczego Gmin Powiatu Tureckiego jest dokumentem, który określa i definiuje kierunki rozwoju, wskazuje hierarchię i priorytety działania oraz pokazuje potencjalnym inwestorom i partnerom gminy jej spójny wizerunek. Na potrzeby dokumentu dokonano diagnozy społeczno-gospodarczej, przeprowadzono ankietę potrzeb wśród mieszkańców gminy, opracowano analizę SWOT oraz sformułowano wizję rozwoju („Powiat Turecki miejscem nowoczesnych inwestycji, oferującym wysoki standard życia mieszkańcom z dobrą dostępnością komunikacyjną oraz rozwiniętą turystyką”). W strategii wyznaczono także następujące cele strategiczne i operacyjne:

I Cel strategiczny: Wzrost potencjału społecznego wraz z poprawą warunków i jakości życia mieszkańców powiatu tureckiego.

- Cel operacyjny 1.A.: Zwiększenie zatrudnienia i ograniczenie bezrobocia poprzez rozwój kompetencji,
- Cel operacyjny 1.B.: Przeciwdziałanie negatywnym skutkom i reagowanie na wyzwania wynikające ze współczesnych przemian demograficznych.

II Cel strategiczny: Rozwój gospodarczy obszaru funkcjonalnego oraz pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości i aktywną politykę proinwestycyjną.

- Cel operacyjny 2.A.: Wykreowanie specjalizacji gospodarczej w oparciu o istniejące przedsiębiorstwa i nowe branże,
- Cel operacyjny 2.B.: Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w szczególności w zakresie usług,
- Cel operacyjny 2.C.: Budowanie relacji partnerskich i wspieranie więzi biznesowych,
- Cel operacyjny 2.D.: Lokalizacja na terenie obszaru funkcjonalnego nowych inwestycji, w tym firm zagranicznych.

III Cel strategiczny: Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego powiatu przez zapewnienie dostępu do wysokiej jakości infrastruktury.

- Cel operacyjny 3.A.: Wzrost zewnętrznej dostępności komunikacyjnej, w tym terenów inwestycyjnych,
- Cel operacyjny 3.B.: Poprawa jakości infrastruktury technicznej w celu zwiększenia atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tureckim na lata 2016-2025

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tureckim jest dokumentem wyznaczającym główne i zasadnicze kierunki działania Samorządu Powiatu Tureckiego w obszarze dotyczącym polityki społecznej. Jest zgodna z założeniami ustawy o pomocy społecznej i ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. By prawidłowo realizować Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tureckim, wskazano precyzowane w oparciu o zdiagnozowane problemy społeczne cele strategiczne, które określają szeroką perspektywę regionalną, oraz cele operacyjne zmierzające do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społeczności lokalnej. Na podstawie dokonanej diagnozy problemów społecznych określono główne obszary działania, w których przyjęto niżej przedstawione cele strategiczne i cele operacyjne.

Cel strategiczny 1.: Skuteczne wsparcie najbardziej potrzebujących mieszkańców Powiatu.

- Cel operacyjny 1.1. Prawidłowe funkcjonowanie i rozwój systemu pieczy zastępczej.
- Cel operacyjny 1.2. Poprawa warunków życiowych osób niepełnosprawnych.
- Cel operacyjny 1.3. Rozwój systemu pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.
- Cel operacyjny 1.4. Realizacja przez PCPR pozostałych zadań ustawowych.

Cel strategiczny 2.: Przeciwdziałanie bezrobociu.

- Cel operacyjny 2.1. Wzrost zatrudnienia.
- Cel operacyjny 2.2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz przygotowanie przedsiębiorców do zmian gospodarczych.
- Cel operacyjny 2.3. Wspieranie adaptacji oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.
- Cel operacyjny 2.4. Przeciwdziałanie i zapobieganie wykluczeniu społecznemu wśród osób pozostających bez pracy.
- Cel operacyjny 2.5. Zwiększenie jakości i skuteczności usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Turku.

Cel strategiczny 3.: Dobrze przygotowanie absolwentów szkół powiatowych do startu życiowego.

- Cel operacyjny 3.1. Poprawa bazy edukacji ponadgimnazjalnej.
- Cel operacyjny 3.2. Adaptacja oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.
- Cel operacyjny 3.3. Lepsza organizacja oświaty.

Cel strategiczny 4.: Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.

- Cel operacyjny 4.1. Poprawa dostępności i jakości opieki zdrowotnej na terenie powiatu.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,

1.2 Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,

2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,

2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,

2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,

2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,

3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,

3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030 wyznacza cele rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, określa jego politykę przestrzenną oraz wskazuje nowy model rozwoju regionalnego, zwany modelem funkcjonalnym. Ma on przyczynić się do zrównoważonego rozwoju województwa i odpowiadać na wyzwania, które stoją przed Wielkopolską w najbliższym czasie. Został on tak zaprojektowany, aby zapewnić rozwój województwa jako społecznie, gospodarczo i terytorialnie zrównoważony oraz dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich obszarów województwa. Zgodnie z zamysłem opracowanie przyjęło bardziej operacyjną formę, dzięki czemu już na poziomie dokumentu strategicznego wskazuje się na kluczowe działania prorozwojowe istotne dla poprawy jakości życia Wielkopolan.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa. Dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
 - Polska Cyfrowa,
 - Kapitał ludzki,
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
 - Rozwój regionalny,
 - Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
 - Kapitał społeczny,
 - Sprawne państwo.

gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano zmieniony długofalowy budżet UE, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy państw członkowskich uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane są m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) to następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program wspiera projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach: przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, przeciwdziałania bezdomności, rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej, wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Przyjęty dokument ustanawia ramy strategiczne zarówno dla działań ogólnokrajowych, jak i regionalnych. Umożliwia tym samym planowanie i realizację przedsięwzięć w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, które mogą być finansowane tak ze środków krajowych, jak i ze środków funduszy UE z perspektywy finansowej na lata 2021-2027.

zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W swej warstwie merytorycznej odnosi się do dokumentów, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia programowe tych dokumentów.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich: „Unia innowacji”; „Młodzież w drodze”; „Europejska agenda cyfrowa”; „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”; „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”; „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”; „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. W związku z wybuchem pandemii COVID-19 w 2020 r. na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”.

Parlament Europejski i Rada UE wezwały do opracowania długoterminowej strategii UE zgodnej ze zobowiązaniami podjętymi w agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030. Komisja Europejska nie przedstawiła jednak do dziś żadnego odpowiedniego następcy strategii Europa 2020, który wyznaczałby wizję Unii Europejskiej i ukierunkowywałby unijne priorytety w dłuższej perspektywie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-

Tabela 12. Opieka nad dziećmi do lat 3 w mieście w roku szkolnym 2024/2025

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci objętych opieką	liczba opiekunów
żłobek lub klub dziecięcy	6	119	23
w tym prowadzone przez gminę	1	33	5
w tym prowadzone przez inne podmioty	5	86	18

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Tabela 13. Placówki wychowania przedszkolnego w mieście w roku szkolnym 2024/2025

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	7	760	85
w tym przedszkola	6	757	84
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	1	3	1

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Tabela 14. Placówki oświatowe w mieście w roku szkolnym 2024/2025

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	3	2 248	288
szkoły ponadpodstawowe	2	3 325	443

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Tabela 15. Wykaz żłobków, przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego oraz placówek systemu oświaty działających w mieście w roku szkolnym 2024/2025

lp.	nazwa placówki	adres
1.	Żłobek Miejski	ul. Kączkowskiego 11, 62-700 Turek
2.	Klub Dziecięcy „Smerfiki”	ul. Dębowa 18, 62-700 Turek
3.	Żłobek „Tuptusie”	ul. 3 Maja 8, 62-700 Turek
4.	Niepubliczny Żłobek „Magiczna Chatka”	Oś. Wyzwolenia 34, 62-700 Turek
5.	Artystyczny Żłobek na Muchlinie	ul. Muchlińska 2, 62-700 Turek
6.	Niepubliczny Żłobek „Dolina Elfów”	ul. Mickiewicza 3, 62-700 Turek
7.	Przedszkole Samorządowe nr 3	ul. Kączkowskiego 11, 62-700 Turek
8.	Przedszkole Samorządowe nr 4	ul. Stawickiego 7, 62-700 Turek
9.	Przedszkole Samorządowe nr 5	ul. Smorawińskiego 2, 62-700 Turek
10.	Przedszkole Samorządowe nr 6	ul. Kączkowskiego 1a, 62-700 Turek
11.	Przedszkole Samorządowe nr 7	Oś. Wyzwolenia 1a, 62-700 Turek
12.	Przedszkole Samorządowe nr 8	ul. Browarna 5, 62-700 Turek
13.	Niepubliczne Przedszkole „Mały Odkrywca”	ul. 3 Maja 8, 62-700 Turek
14.	Niepubliczne Przedszkole „Magiczna Chatka”	Oś. Wyzwolenia 34, 62-700 Turek

15.	Niepubliczne Przedszkole „Smerfiki”	ul. Dębowa 18, 62-700 Turek
16.	Niepubliczne Przedszkole „Przedszkole Muchlin”	ul. Muchlińska 2, 62-700 Turek
17.	Niepubliczne Przedszkole „Dolina Elfów”	ul. Mickiewicza 3, 62-700 Turek
18.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Henryka Sienkiewicza	ul. 3 Maja 29, 62-700 Turek
19.	Szkoła Podstawowa nr 4 im. gen. Mieczysława Smorawińskiego	ul. Sportowa 9, 62-700 Turek
20.	Szkoła Podstawowa nr 5 im. UNICEF	Oś. Wyzwolenia 7a, 62-700 Turek
21.	Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki	ul. Kościuszki 4, 62-700 Turek
22.	Zespół Szkół Technicznych im. gen. prof. S. Kaliskiego	ul. Milewskiego 3b, 62-700 Turek
23.	Katolicka Niepubliczna Szkoła Podstawowa	pl. Sienkiewicza 4, 62-700 Turek
24.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych	ul. Piłsudskiego 5, 62-700 Turek
25.	Centrum Szkoleniowe „Wiedza”	ul. Parkowa 3, 62-700 Turek
26.	Niepubliczne Centrum Kształcenia Ustawicznego Ośrodek Szkoleniowy i Języków Obcych „Turex-Bis”	ul. 3 Maja 29, 62-700 Turek

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Warto dodać, że uczniom z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej i życiowej przyznawano pomoc materialną w formie stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych.

W roku szkolnym 2024/2025 stypendia Burmistrza Miasta Turku za wyniki w nauce otrzymało łącznie 466 uczniów, natomiast za osiągnięcia sportowe 67 uczniów, a za osiągnięcia artystyczne 31 uczniów.

W ramach wsparcia rodzin w procesie wychowawczym, szczególnie w zakresie poprawy funkcjonowania psychospołecznego dzieci zaniedbanych wychowawczo, pochodzących z grup ryzyka oraz mających problemy z nauką i zachowaniem prowadzono na terenie miasta świetlice opiekuńczo-wychowawcze: w tym świetlicę profilaktyczno-wychowawczą „Azyl” oraz świetlicę środowiskową „Eureka”.

Działalność kulturalną w Turku prowadzi Miejski Dom Kultury, który zajmuje się upowszechnianiem kultury, promocją amatorskiego ruchu artystycznego, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką i tradycjami. Placówka stwarza warunki dla rozwoju artystycznych umiejętności mieszkańców, pogłębiania wiedzy oraz popularyzowania zwyczajów, jak również sprawuje opiekę nad społecznym ruchem kulturalnym na terenie miasta.

Miejski Dom Kultury odpowiada za organizację różnorodnych wydarzeń kulturalnych, w tym koncertów, spektakli, spotkań, występów kabaretowych, konkursów czy wystaw. W ofercie stałej są zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych – muzyczne, plastyczne, rytmiczne, teatralne, akrobatyki, rękodzielnicze oraz sekcja brydża sportowego i grupa

filmowo-fotograficzna. Przy placówce działają zespoły muzyczne i śpiewacze, m.in.: Zespół wokalny „Turkowie”, „Na Przekór”, „Big Band Turek”, Klub recytatora „Słowo”, Grupa tancerzy ognia, Teatr „Kościuszki 13”, a także Kino „TUR”.

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Miejska Biblioteka Publiczna im. Włodzimierza Pietrzaka wraz z jedną filią. Główną funkcją placówki jest gromadzenie, opracowanie, przechowywanie, udostępnianie i ochrona materiałów bibliotecznych oraz zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych, oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczności lokalnej. Placówka inicjuje także przedsięwzięcia służące promocji kultury, książki i czytelnictwa, organizuje też wiele wydarzeń, m.in. spotkania autorskie, wykłady, warsztaty, teatryki, lekcje biblioteczne, wystawy i konkursy.

Na terenie miasta znajduje się Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera, które mieści się w XIX-wiecznym ratuszu w Turku. Zbiory muzeum liczą ponad 1 600 eksponatów. Niezależnie od ekspozycji stałych organizowane są ekspozycje okresowe. Muzeum organizuje także lekcje muzealne, zajęcia edukacyjno-artystyczne, projekcje filmów edukacyjnych, organizuje gry i zabawy oraz wycieczki.

Przy Muzeum działa certyfikowany Punkt Informacji Turystycznej, który jest jedynym takim punktem na terenie powiatu. Świadczy usługi w zakresie obsługi ruchu turystycznego i udziela informacji turystycznej dotyczącej miasta. Warto dodać że znalazł się w nielicznej grupie najwyższej ocenionych punktów informacyjnych, otrzymując 4 gwiazdki.

Miejska Biblioteka Publiczna w Turku realizowała Program 50+ – spotkania edukacyjno-kulturalne dla seniorów, których głównym celem była poprawa i uatrakcyjnienie życia seniorów. W ramach programu odbywały się wykłady oraz spotkania z pisarzami, warsztaty rękodzieła oraz seanse Bibliotecznego Klubu Filmowego. W 2024 r. odbyło się 8 spotkań i wykładów oraz 36 warsztatów rękodzieła.

W Turku działa również Uniwersytet Trzeciego Wieku, gdzie seniorzy mogą kontynuować swoją edukację, rozwijać pasje oraz nawiązywać nowe znajomości.

Poniższe tabele zawierają informacje na temat placówek kultury w gminie miejskiej Turek w 2024 r.

Tabela 16. Placówki kultury w mieście w 2024 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	mieszkańcy miasta	10
biblioteki i filie	2		8
muzea	1		8

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

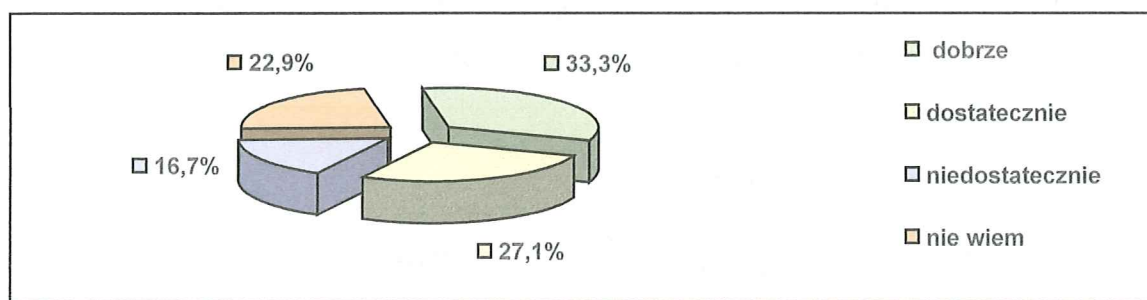
Tabela 17. Wykaz placówek kultury w 2024 r.

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Miejski Dom Kultury	ul. Kościuszki 13, 62-700 Turek
2.	Kino TUR	ul. Żeromskiego 1, 62-700 Turek
3.	Miejska Biblioteka Publiczna im. Włodzimierza Pietrzaka Filia nr 4	ul. Dworcowa 5, 62-700 Turek ul. POW 3a, 62-700 Turek
4.	Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Koninie z filią w Turku	al. Piłsudskiego 1, 62-700 Turek
5.	Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera	Plac Wojska Polskiego 1, 62-700 Turek
6.	Turkowski Uniwersytet Trzeciego Wieku	ul. 3 Maja 29, 62-700 Turek
7.	Klub Seniora „Promyk”	al. Konińska 4, 62-700 Turek
8.	Turkowski Klub Senior+	ul. Kościuszki 13, 62-700 Turek
9.	Stowarzyszenie Świetlic Profilaktyczno-Wychowawczych „Azyl”	al. Sportowa 9, 62-700 Turek
10.	Turkowskie Towarzystwo Chóralne	ul. Browarna 11, 62-700 Turek
11.	Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia im. W. Lutosławskiego	ul. Uniejowska 9, 62-700 Turek

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców miasta na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej. Jakość oferty edukacyjnej szkół w mieście została oceniona bardzo pozytywnie, bowiem według 60,4% ankietowanych jest ona dobra lub dostateczna. Jednocześnie 16,4% badanych przyznało, że jest ona niedostateczna. Poniższy wykres przedstawia rozkład uzyskanych odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w mieście?

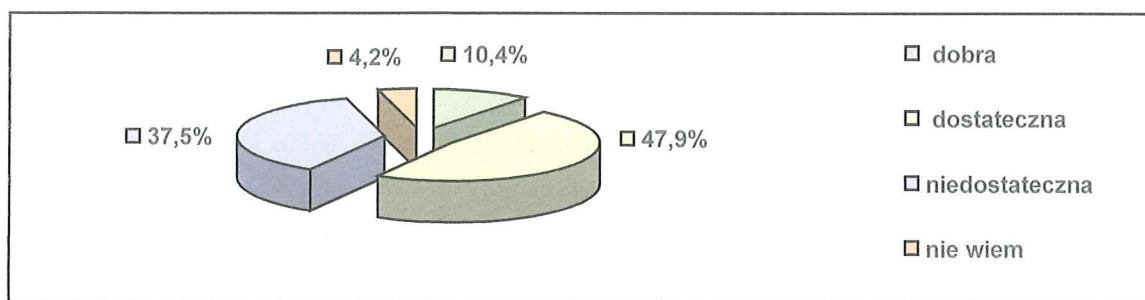
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w mieście, to większość (45,8%) ankietowanych stwierdziła, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Zaledwie 6,2%

badanych przedstawiło odmienną opinię. Jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii nie potrafiło 48% respondentów. Zdaniem 33,3% badanych oferta opieki nad dziećmi do lat 3 zaspokaja potrzeby mieszkańców miasta. Brak większej liczby miejsc w żłobkach jest problemem dla 8,3% ankietowanych. Opinii w tej kwestii nie wyraziło 58,4% respondentów.

Większość (58,3%) ankietowanych pozytywnie oceniła obecną ofertę kulturalną. Jednocześnie 37,5% badanych przyznało, że jest ona niedostateczna. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w mieście ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Zadania ochrony zdrowia w gminie miejskiej Turek realizuje 13 Zakładów Opieki Zdrowotnej, w tym 12 Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, które zapewniają m.in. podstawową opiekę zdrowotną, opiekę lekarza rodzinnego, poradnię pediatryczną i opiekę pielęgniarską. Zapotrzebowanie mieszkańców miasta na środki farmaceutyczne zapewnia 18 aptek. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w mieście w 2024 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	13
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	12
liczba aptek	18

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Mieszkańcy miasta mają zapewnioną opiekę zdrowotną w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej mieszczącym się przy ul. Poduchowne 1 w Turku. Od 2022 r. przy szpitalu funkcjonują dwie nowe poradnie: Poradnia Kardiologiczna i Poradnia Chorób Wewnętrznych. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej i aptek w mieście przedstawia tabela poniżej.

Tabela 19. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w mieście w 2024 r.

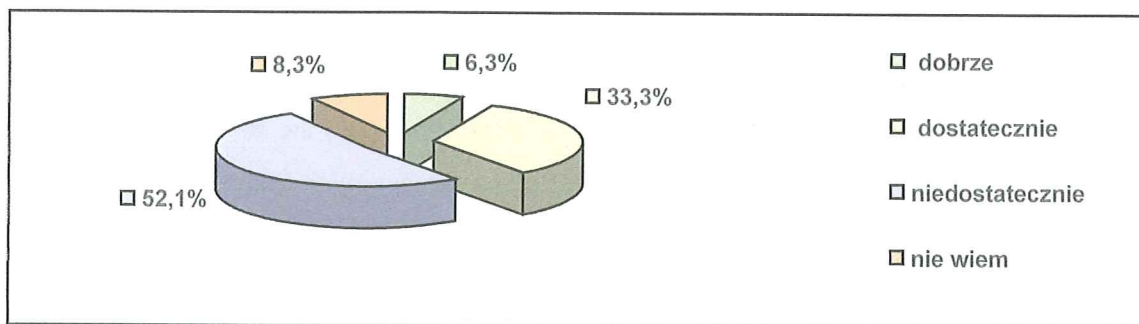
Ip.	podmiot	adres
1.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej	ul. Poduchowne 1, 62-700 Turek
2.	„Medicus” Spółka Partnerska Lekarzy Rodzinnych i Specjalistów	ul. Dąbrowskiego 7, 62-700 Turek
3.	Przychodnia Lekarza Rodzinnego „Medyk”	ul. Armii Krajowej 1, 62-700 Turek
4.	„Rodamed” Centrum Diagnostyki Obrazowej i Lekarzy Specjalistów	ul. Korytkowska 2, 62-700 Turek
5.	Przychodnia Zespołu Lekarzy Rodzinnych „Medyk”	ul. Stawickiego 11, 62-700 Turek
6.	Centrum Zdrowia Psychicznego	ul. Łąkowa 5a, 62-700 Turek
7.	„Ru-Dent” Poradnia Stomatologiczna	ul. Łąkowa 2, 62-700 Turek
8.	„Okodent” Przychodnia Specjalistyczna Jabłońscy	ul. Braci Marszłów 2, 62-700 Turek
9.	„DentaPlus+ Klinika Stomatologii Turek”	ul. Łąkowa 5a, 62-700 Turek
10.	„Hollywood Smile” Klinika Turek	ul. Armii Krajowej 3, 62-700 Turek
11.	NZOZ „ArsMedical” Ośrodek Specjalistycznych Usług Medycznych	ul. Kolska 28, 62-700 Turek
12.	Zakład Opiekuńczo-Leczniczy	ul. Poduchowne 1, 62-700 Turek
13.	„Dobrska Clinic”	ul. Dobrska 22, 62-700 Turek
14.	Apteka „Dbam o Zdrowie Nowa”	ul. Nowa 22, 62-700 Turek
15.	Apteka „Radosna”	ul. Braci Marszłów 4, 62-700 Turek
16.	Apteka „Kaliniec”	ul. Wyszyńskiego 3a, 62-700 Turek
17.	Apteka „Zielona”	ul. Armii Krajowej 1, 62-700 Turek
18.	Apteka „Prima”	ul. Łąkowa 3, 62-700 Turek ul. Kolska Szosa 3/5, 62-700 Turek
19.	Apteka „Wena”	ul. Kalicka 18, 62-700 Turek ul. Dąbrowskiego 7, 62-700 Turek
20.	Apteka „Społeczna”	ul. 650-lecia 6, 62-700 Turek
21.	Apteka „Alba”	ul. Konińska 24, 62-700 Turek
22.	Apteka „Stylowa”	ul. Wojska Polskiego 8, 62-700 Turek
23.	Apteka „Stylowa” 2	ul. Legionów Polskich 2, 62-700 Turek
24.	Apteka „Stylowa” 3	ul. Wyszyńskiego 1a, 62-700 Turek
25.	Apteka „Stylowa” 4	ul. Komunalna 2, 62-700 Turek
26.	Apteka „Kwiaty Polskie”	ul. Kączkowskiego 12, 62-700 Turek
27.	Apteka „VitaFarm”	ul. Piłsudskiego 1, 62-700 Turek
28.	Apteka „VitaFarm” 2	Oś. Wyzwolenia 2a, 62-700 Turek

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi

odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w mieście ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oferta w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców została oceniona negatywnie, bowiem 52,1% badanych uznało ją za niedostateczną. Jednocześnie zdaniem 33,3% respondentów jest ona dostateczna, z kolei 6,3% ankietowanych przyznało, że jest dobra.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie miejskiej Turek służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Instytucją, która realizuje zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej, sportu i rekreacji jest Ośrodek Sportu i Rekreacji w Turku. W ramach prowadzonej działalności Ośrodek organizuje zawody, imprezy i rozgrywki sportowe oraz zarządza obiektami sportowo-rekreacyjnymi, do których należą m.in.:

1. Kryta pływalnia - Sportowa 9a
2. Hala Widowiskowo-Sportowa - Parkowa 3, 62-700 Turek
3. Boisko wielofunkcyjne - Sportowa 3, 62-700 Turek
4. Skate Park – Armii Krajowej 1, 62-700 Turek
5. Grota Solna przy ulicy Sportowej 9a, 62-700 Turek
6. Korty Tenisowe – Sportowa 3, 62-700 Turek
7. Stadion 1000-lecia – Sportowa 3, 62-700 Turek
8. Wodny Plac Zabaw – Armii Krajowej 1, 62-700 Turek
9. Boisko do koszykówki w Parku Miejskim.

Uzupełnieniem bazy obiektów administrowanych przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Turku są boiska sportowe i hale gimnastyczne w szkołach oraz place zabaw i siłownie zewnętrzne.

Główne imprezy organizowane na rzecz mieszkańców miasta, to: Amatorska Liga Tenisa Stołowego, Puchar Lata na Orlikach, Letnia i Zimowa Akademia Piłki Siatkowej, współorganizacja Biegów Niepodległości oraz Olimpiad Specjalnych w pływaniu i tenisie stołowym, bezpłatna nauka pływania dla dzieci 5 i 6 letnich, prowadzenie siłowni i sali fitness oraz grotty solnej.

Propagowaniem kultury fizycznej w mieście zajmują się również działające na jego terenie kluby. Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych i klubów w mieście zawierają poniższe tabele.

Tabela 20. Sport i rekreacja w 2024 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty rekreacyjno-sportowe	50
kluby sportowe	13
w tym uczniowskie kluby sportowe	4

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

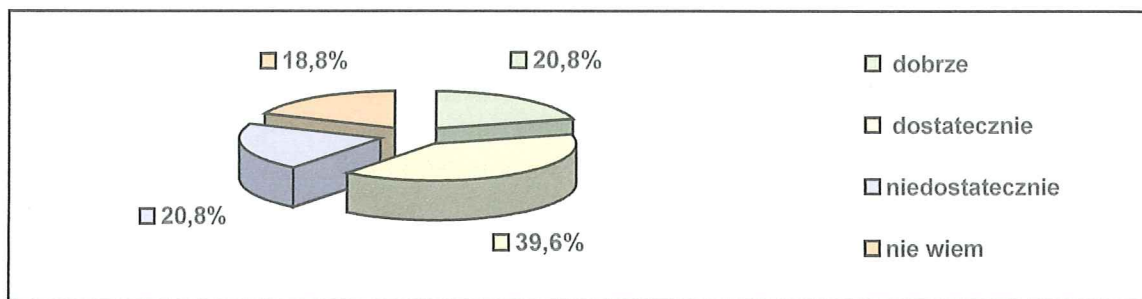
Tabela 21. Kluby sportowe na terenie miasta w 2024 r.

lp.	nazwa klubu	adres
1.	Miejski Klub Sportowy „Tur 1921” Turek	ul. Sportowa 3, 62-700 Turek
2.	Miejski Klub Sportowy „Tur-Mot”	ul. Chopina 106, 62-700 Turek
3.	Klub Sportów i Sztuk Walk	ul. Folwarczna 27, 62-700 Turek
4.	Turkowski Klub Karate	ul. Sportowa 9a, 62-700 Turek
5.	Ludowy Klub Sportowy „Maraton”	ul. Sportowa 9a, 62-700 Turek
6.	Uczniowski Klub Sportowy „Piątka”	Oś. Wyzwolenia 7a, 62-700 Turek
7.	Uczniowski Klub Sportowy „Aktywni.pl”	ul. Uniejowska 21/1, 62-700 Turek
8.	Uczniowski Klub Sportowy „Maratończyk”	ul. Sportowa 9, 62-700 Turek
9.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Turekin pływa”	ul. Sportowa 9, 62-700 Turek
10.	Klub Sportowy „APR Oranje”	Oś. Wyzwolenia 24/35, 62-700 Turek
11.	Klub Sportowy Judo „TUREK” Kasztelania Brudzew	ul. Kościuszki 4, 62-700 Turek
12.	Klub Sportowy „Volley Turek”	ul. Sportowa 9a, 62-700 Turek
13.	Tenisowy Klub „Forehand Turek”	ul. Malinowa 6, 62-700 Turek

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym poproszono jego uczestników o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w mieście. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Mieszkańcy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu, raczej pozytywnie ocenili ofertę w zakresie sportu i rekreacji w mieście. Zdaniem 20,8% respondentów jest ona dobra, a kolejne 39,6% badanych stwierdziło, że jest dostateczna. Jednocześnie zdaniem 20,8% respondentów jest ona niedostateczna.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Komenda Powiatowa Policji w Turku w podanym okresie sprawozdawczym uczestniczyła w wielu spotkaniach z młodzieżą szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Podczas prowadzonych prelekcji przekazywano słuchaczom informacje dotyczące skutków zażywania narkotyków, wyrobów tytoniowych, alkoholu, a także odpowiedzialności prawnych osób nieletnich. Wiele razy policjanci wspierani byli przez inne instytucje, takie jak np. Powiatowa Stacja Sanitarно - Epidemiologiczna Turku.

Funkcjonariusze KPP uczestniczyli w spotkaniach z seniorami zamieszkującymi na terenie miasta Turek, wskazując metody działań sprawców przestępstw, w których mogą stać się oni pokrzywdzonymi. Policjanci przeprowadzali również pogadanki z działkowcami na temat zabezpieczeń swoich dobytów przed kradzieżami. Należy również nadmienić, że Komenda Powiatowa Policji w Turku w latach 2022/2024 była organizatorem debat społecznych, na które licznie przybywali mieszkańcy.

Funkcjonariusze przeprowadzali także interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W 2022 r. policjanci wszczęli 41 takich procedur, w 2023 r. – 38 i w 2024 r. – 50 procedur.

Według danych Sądu Rejonowego w Turku – Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej prowadził w latach 2022-2024 wobec mieszkańców miasta i powiatu następujące nadzory i dozory kuratorskie:

Tabela 22. Dozory prowadzone w powiecie i w mieście w latach 2022-2024

2022		2023		2024	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
109	106	113	113	100	99
w tym spraw:					
warunkowego przedterminowego zwolnienia					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
31	30	31	31	17	17
warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności oraz warunkowego umorzenia postępowania karnego					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
78	76	82	82	83	82

Dane Sądu Rejonowego w Turku.

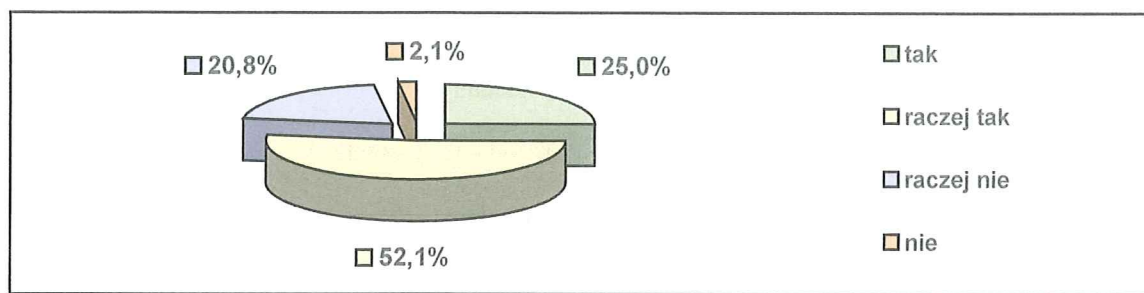
Tabela 23. Nadzory prowadzone w powiecie i w mieście w latach 2022-2024

2022		2023		2024	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
342	682	332	702	306	696
w tym spraw					
w których została ograniczona władza rodzicielska					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
170	510	181	551	179	569
spraw nieletnich					
którzy dokonali czynu karalnego oraz prezentują przejawy demoralizacji					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
47		49		39	

Dane Sądu Rejonowego w Turku.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy miejskiej Turek pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość (77,1%) ankietowanych stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie. Przeciwną opinię wyraziło 20,8% badanych.

12. POMOC SPOŁECZNA

Na koniec 2024 r. kadrę Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku stanowiło 37 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 24. Stan zatrudnienia w MOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2024 r.

rodzaj stanowiska	liczba osób/etatów – stan na 31.12.2024 r.
kadra kierownicza	3
pracownicy socjalni	12
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	4
pozostali pracownicy	18

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Tabela 25. Wykształcenie kadry MOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2024 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie	liczba osób – 31.12.2024 r.	
	kadra kierownicza	pracownicy socjalni

wykształcenie	wyższe kierunkowe		3	12
	wyższe niekierunkowe		—	—
	średnie kierunkowe		—	—
	średnie niekierunkowe		—	—
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	2	4
		w trakcie realizacji	—	—
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	—	3
		w trakcie realizacji	—	—
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	—	4
		w trakcie realizacji	—	—

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W 2024 r. w mieście Turek wskaźnik ten był spełniony, bowiem na jednego pracownika socjalnego przypadało 2 015,25 mieszkańców (lub 24,92 rodzin objętych pracą socjalną).

Z końcem 2024 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadały 3 osoby z kadry kierowniczej Ośrodka oraz 12 pracowników socjalnych. Dodatkowo 2 osoby z kadry kierowniczej i 4 pracowników socjalnych posiadało ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, 3 pracowników socjalnych miało ukończoną specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego, zaś specjalizację II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiadało 4 pracowników socjalnych.

Przepisy prawa precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2022-2024 w mieście Turek na pomoc jego mieszkańcom.

Tabela 26. Środki finansowe wydatkowane przez miasto na pomoc mieszkańcom w latach 2022-2024

wielkość wydatków (w zł)	2022	2023	2024
Ogółem	3 241 478	3 690 471	4 069 381

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Tabela 27. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2022-2024

wielkość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych (w zł)	2022	2023	2024
Ogółem	519 504,35	528 165,60	1 775 551,32

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Wartość środków przeznaczanych w mieście na pomoc społeczną w latach 2022-2024 wzrastała z roku na rok. W latach 2022-2024 r. na realizację zadań z zakresu polityki społecznej pozyskiwano środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, a ich wysokość także ulegała zwiększeniu.

Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące liczby mieszkańców miasta objętych przez MOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2022-2024 oraz struktury wiekowej i aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej.

Tabela 28. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2022-2024

beneficjenci, którym przyznano decyzją świadczenie	2022	2023	2024
liczba osób	621	633	574
liczba rodzin	504	493	449
liczba osób w rodzinach	781	814	719
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności miasta	3,19%	3,37%	2,97%

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Tabela 29. Struktura demograficzna beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2024 r.

wiek odbiorców	liczba osób
0-17 lat	1
18-25 lat	10
26-35 lat	68
36-45 lat	96
46-55 lat	82
56-65 lat	111
66 lat i więcej	138
razem	506

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Tabela 30. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2024 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
-----------------------------	---

Pracuje	82
pracuje dorywczo	20
uczy się	59
Studiuje	1
na rencie	71
na emeryturze	139
nie pracuje	14
na zasiłku dla bezrobotnych	6
bezrobotny bez prawa do zasiłku	195

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w mieście w latach 2022-2024 ulegała wahaniom. Analogicznie wypadał udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności miasta. Analiza struktury wiekowej mieszkańców miasta objętych przez MOPS pomocą społeczną w 2024 r. wykazała, że największą grupę stanowiły osoby powyżej 66 lat.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2022-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2022-2024

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ubóstwo	273	269	267	448	468	409
Sieroctwo	0	1	0	0	2	0
Bezdomność	22	19	23	28	19	25
potrzeba ochrony macierzyństwa	16	26	28	82	130	144
Bezrobocie	164	179	192	322	349	355
niepełnosprawność	283	271	220	373	367	287
długotrwała lub ciężka choroba	262	248	215	329	299	261
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	75	87	79	235	288	258
w tym rodziny niepełne	46	57	56	129	173	168
w tym rodziny wielodzietne	15	18	15	82	100	80
przemoc domowa	6	4	3	14	10	9
Alkoholizm	86	83	86	108	118	112
Narkomania	9	7	9	9	7	9
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	13	12	13	16	13	18

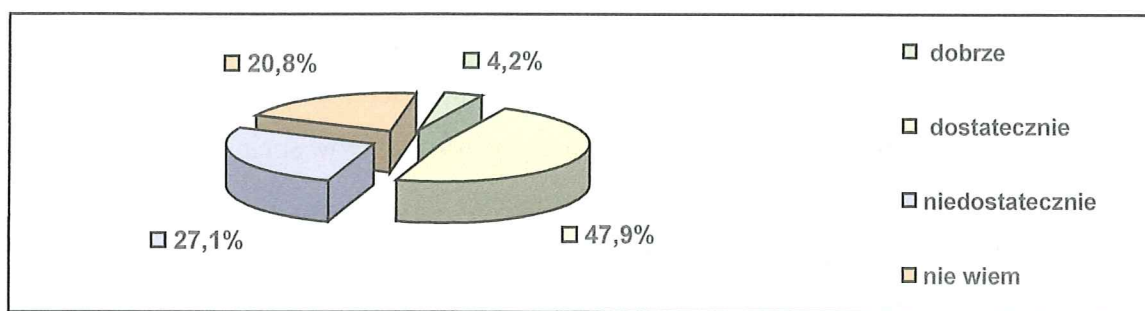
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	1	0	0	4	0
zdarzenie losowe	5	2	1	8	3	4
sytuacja kryzysowa	5	4	0	11	16	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	7	0	0	10	0	0

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2022-2024 były ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. Zarówno w przypadku ubóstwa, jaki i w przypadku długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności liczba rodzin korzystających ze wsparcia malała. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom miasta wsparcia ze strony pomocy społecznej były bezrobocie i alkoholizm (w przypadku bezrobocia liczba rodzin rosła, natomiast w przypadku alkoholizmu ulegała wahaniom).

W badaniach ankietowych poruszono kwestię oceny realizowanych w mieście działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Zdecydowana większość (47,9%) badanych uznała te działania za dostateczne, a kolejne 4,2% respondentów oceniło je jako dobre. Jednak 27,1% pytanych stwierdziło, że są one niedostateczne. Problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie miało 20,8% ankietowanych. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2022-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2022-2024

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024

Pieniężna	378	390	334	367	379	330	585	644	510
Rzeczowa	263	273	264	201	198	187	396	424	409
praca socjalna	X	X	X	259	359	299	447	598	486
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	1	2	1	1	2	1
Schronienie	0	6	9	0	6	9	0	6	11
usługi opiekuńcze	126	110	97	126	110	97	134	115	101
specjalistyczne usługi opiekuńcze	13	14	14	13	14	14	18	20	20

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

W latach 2022-2024 najważniejszą formą wsparcia udzielaną mieszkańcom miasta była pomoc finansowa, świadczona głównie w postaci zasiłków. Liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, wahała się w trakcie rozpatrywanego okresu. Kolejną formą przyznanego wsparcia była pomoc w formie pracy socjalnej, liczba rodzin, którym przyznano pomoc w tym okresie, również ulegała wahaniom. W nieco mniejszym zakresie mieszkańcom przyznawano wsparcie rzeczowe, a liczba rodzin, którym przyznano takie świadczenie, malała.

Ważnym narzędziem pracy socjalnej jest **kontrakt socjalny**, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2022 r. zawarto 6 nowych kontraktów socjalnych. W 2023 r. kolejne 4, w 2024 r. zwiększyła się ich liczba o następne 2.

Istotnym wsparciem dla beneficjentów systemu pomocy społecznej jest pomoc **asystenta rodziny**, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2024 r. 44 rodziny niewydolne wychowawczo, w których wychowywało się 118 dzieci, skorzystały z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystentów rodziny w mieście w latach 2022-2024.

Tabela 33. Asystenci rodziny w mieście w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba asystentów rodziny	3	3	3

liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	48	41	44
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	83	93	118
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	5	5	6
koszty ponoszone przez miasto z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	100 311	102 606	184 343

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez MOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów, liczby osób w nich przebywających oraz kosztów ponoszonych przez miasto z tego tytułu przedstawiają kolejne tabele.

Tabela 34. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób z miasta skierowanych do DPS-u	41	43	46
liczba osób z miasta przebywających w DPS-ie	41	43	46

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Tabela 35. Koszty ponoszone przez miasto z tytułu pobytu mieszkańców w DPS w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
koszty ponoszone przez gminę z tytułu pobytu mieszkańców w DPS-ie (w zł)	1488 000	1740 771	1931 549

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Szczególną formą pomocy dla rodzin jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w mieście Turek zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 36. Karta Dużej Rodziny w mieście w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba wydanych kart	444	560	82

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Na terenie miasta od 2020 r. funkcjonuje program „Turkowska Karta Mieszkańca”, którego celem jest poprawa warunków życia mieszkańców, a także umocnienie poczucia tożsamości lokalnej. Uruchomienie programu przyczyniło się w szczególności do poprawy i jakości życia mieszkańców poprzez szerszy dostęp do usług publicznych, oferty sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej. W 2024 r. wydano 687 Turkowskich Kart Mieszkańca.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej Wydział Świadczeń Rodzinnych Urzędu Miejskiego w Turku przyznawał mieszkańcom miasta **świadczenia rodzinne**. W latach 2022-2024 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, wzrastała, natomiast liczba osób, którym przyznano świadczenie rodzinne, malała. Dane w tym zakresie prezentują poniższe tabele.

Tabela 37. Świadczenia rodzinne w mieście w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	7 893 354,18	8 753 001,93	10 431 752,58
liczba osób, którym przyznano świadczenie rodzinne	1 983	1 754	1 618

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Tabela 38. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w mieście w latach 2022-2024

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2022	2023	2024
zasiłek rodzinny	8 596	7 486	5 713
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	32	56	20
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	268	116	109
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	599	545	499
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	560	523	540
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1 004	947	823
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	347	343	206
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 379	1 256	1 112
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się	113	90	67

dziecka			
zasiłek pielęgnacyjny	9 269	9 495	9 688
świadczenie pielęgnacyjne	1 909	2 068	3 364
specjalny zasiłek opiekuńczy	17	12	10
świadczenie rodzicielskie	344	336	241
razem	24 427	23 274	22 392

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

W latach 2022-2024 podstawowym świadczeniem rodzinnym był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Kolejność trzech najczęściej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2022-2024 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz z tytułu samotnego wychowania dziecka.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom miasta świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Wydział Świadczeń Rodzinnych Urzędu Miejskiego w Turku realizował Program Rodzina 500+. Obsługą programu w zakresie wniosków o świadczenia wychowawcze składanych od 1 stycznia 2022 r. zajął się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W rozpatrywanym okresie w mieście Turek przyznano 2 takie świadczenia w 2022 r., 1 świadczenie w 2023 r. i 2 świadczenia w 2024 r.

W ramach programu „**Posilek w szkole i w domu**” z pomocy skorzystało 122 dzieci i 3 osoby dorosłe w 2022 r., 142 dzieci i 3 osoby dorosłe w 2023 r. oraz 147 dzieci i 1 osoba dorosła w 2024 r.

W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2021-2027, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) – Ośrodek realizował pomoc w zakresie wydawania skierowań do PKPS, który z kolei dystrybuował artykuły żywnościowe.

MOPS w Turku podejmował także wiele działań na rzecz osób starszych, chorych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin. Wdrożono m.in. programy:

- „Opieka wytechnieniowa” – program polegający na wsparciu członków rodziny lub opiekunów osób z niepełnosprawnością poprzez pomoc w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa;
- „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – celem programu jest pomoc osobom niepełnosprawnym w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym. W 2024 r. pomocą w formie usługi asystenckiej w miejscu zamieszkania objętych zostało 18 osób ze znacznym sprzężonym stopniem niepełnosprawności, 3 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 1 osoba z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, 2 osoby z umiarkowanym sprzężonym stopniem niepełnosprawności oraz 3 dzieci z niepełnosprawnością. Wydatkowano na ten cel kwotę pozyskaną ze środków Funduszu Solidarnościowego w wysokości 462 200 zł;
- Program „Opieka 75+”, którego celem jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób samotnych lub samotnie gospodarujących, a także pozostających w rodzinie, w wieku 75 lat i więcej. W 2024 r. programem objęto 90 osób;
- Program osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” – skierowany do osób w wieku 65 lat i więcej, mających problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia.

Dodatkowo Gmina Miejska Turek wraz z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Turku przystąpiła do II edycji pilotażu projektu „Wielkopolski System Opieki Seniora na lata 2023-2024”, którego celem było rozwijanie nowych form pomocy w oparciu o nowoczesne technologie. Do udziału w programie kwalifikowani byli seniorzy w wieku 60 lat i więcej, którzy mieli problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący jednoosobowe gospodarstwo domowe i mieszkający samodzielnie. W ramach programu seniorom w wieku 60 lat i więcej również został zapewniony dostęp do tzw. „opasek bezpieczeństwa”, które były połączone z usługą operatora pomocy. Realizacja

tej formy pomocy była możliwa dzięki współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Poznaniu, który użyczył opaski, dzięki którym z pomocy mogło skorzystać dodatkowo 25 osób.

MOPS oraz Wydział Świadczeń Rodzinnych Urzędu Miejskiego w Turku udzielał również pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa. W 2024 r. wypłacono świadczenia takie jak:

- świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy – wypłacono świadczenia na łączną kwotę 320 200,82 zł dla 89 rodzin;
- świadczenie pieniężne w wysokości 300,00 zł, które przysługuje jednorazowo i bez względu na dochód dla każdego obywatela Ukrainy, który wjechał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od 24 lutego 2022 r. – wypłacono 752 świadczenia na łączną kwotę 159 880 zł;
- dożywianie dzieci w szkole i przedszkolu – wsparcie otrzymało 15 dzieci;

Pracownicy Wydziału Świadczeń Urzędu Miejskiego w Turku realizowali też inne zadania pozaustawowe, m.in. wykonywali procedury związane z wydawaniem zaświadczeń do Programu „Czyste powietrze”, który daje możliwość uboższej części społeczeństwa ubiegania się o dodatkowe środki finansowe.

W 2024 r. Wydział Świadczeń Rodzinnych Urzędu Miejskiego w Turku refundował gospodarstwom domowym, które wykorzystują do ogrzewania paliwa gazowe i spełniają określone w ustawie kryterium dochodowe, poniesione koszty podatku VAT. Z tej formy pomocy skorzystało 13 odbiorców gazu. Kwota wypłaconych w 2024 r. refundacji wyniosła w sumie 424 128,62 zł.

Wydział Świadczeń Rodzinnych Urzędu Miejskiego w Turku realizował także ustawę o dodatku osłonowym. Świadczenie skierowane do gospodarstw domowych spełniających kryterium dochodowe ma na celu zrekompensowanie rosnących cen nośników energii. Pracownicy MOPS-u reagowali na bieżące potrzeby mieszkańców miasta, monitorowali sytuację osób z niepełnosprawnościami, starszych i samotnie mieszkających oraz zapewniali odpowiednią do okoliczności formę pomocy.

Wydział Świadczeń Rodzinnych Urzędu Miejskiego w Turku udzielał także wsparcia w formie świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli ich egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia

z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w mieście w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	154	146	149
liczba przyznanych świadczeń	2 003	1 906	1 799
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	879 735,44	844 784,21	831 220,94

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej i społecznej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Poza Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Turku na terenie miasta funkcjonują przedstawione w poniższej tabeli podmioty.

Tabela 40. Instytucje i jednostki działające w obszarze pomocy społecznej w mieście w 2024 r.

nazwa instytucji	adres
Spółdzielnia Socjalna „Powróćisz Tu”	ul. Kączkowskiego 6, 62-700 Turek
Środowiskowy Dom Samopomocy	ul. Poduchowne 1, 62-700 Turek ul. 3 Maja 8, 62-700 Turek
Turkowski Klub Senior+	ul. Kościuszki 13, 62-700 Turek
Klub Seniora „Relaks”	ul. Kościuszki 13, 62-700 Turek
Klub Seniora „Promyk”	ul. Konińska 4, 62-700 Turek
Stowarzyszeniowe Świetlice Profilaktyczno-Wychowawczych „Azyl”	ul. Sportowa 9, 62-700 Turek
Świetlica Środowiskowa „Eureka”	ul. Konińska 4, 62-700 Turek
Stowarzyszenie na rzecz Warsztatu Terapii Zajęciowej „Sintur”	ul. Kolska 19, 62-700 Turek

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Należy zaznaczyć, że mieszkańcy mogą również korzystać z pomocy jednostek usytuowanych poza strukturami miasta, które obejmują swoim wsparciem jego teren. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 41. Jednostki wsparcia obejmujące teren miasta, z oferty których korzystali mieszkańcy miasta w 2024 r.

lp.	nazwa instytucji	adres
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Poduchowne 12, 62-700 Turek
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Łąkowa 1, 62-700 Turek
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	ul. Hurtowa 1, 62-510 Konin
4.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Komunalna 6, 62-700 Turek
5.	Komenda Powiatowa Policji	ul. Legionów Polskich 3,

		62-700 Turek
6.	Sąd Rejonowy w Turku	ul. Legionów Polskich 4.
7.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	62-700 Turek
8.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu	ul. Nowowiejskiego 11, 61-731 Poznań
9.	Starostwo Powiatowe, Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej	ul. Kaliska 59, 62-700 Turek

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku i opracowanie własne.

Pomoc dzieciom i młodzieży z terenu miasta oraz ich rodzicom świadczy **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Turku**. Poniższa tabela przedstawia rodzaje terapii prowadzonych w Poradni w odniesieniu do uczniów z tureckich placówek.

Tabela 42. Rodzaje terapii prowadzonych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w odniesieniu do mieszkańców miasta w roku szkolnym 2024/2025.

forma pomocy	adresaci pomocy	liczba uczestników
indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne	dzieci i młodzież	897
terapia rodziny	rodzice, dzieci i młodzież	696
porady i konsultacje	rodzice, dzieci i młodzież	1 290
mediacje	rodzice, dzieci i młodzież	2
interwencja kryzysowa	dzieci i młodzież	2
warsztaty	rodzice, nauczyciele	113
działalność informacyjno-szkoleniowa	dzieci i młodzież	83

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Turku.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku w odniesieniu do mieszkańców miasta realizuje m.in. zadania w zakresie pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u w tym zakresie.

Tabela 43. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców miasta w zakresie pieczy zastępczej w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba dzieci z miasta zgłoszonych do adopcji	2	7	4
liczba dzieci z miasta adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z miasta umieszczonych w rodzinach zastępczych	7	7	5
liczba dzieci z miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	2
liczba dzieci z miasta przebywających w rodzinach zastępczych	32	29	36
liczba dzieci z miasta przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	5	4	4

liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z miasta	23	22	27
liczba usamodzielnionych dzieci z miasta	1	3	1
liczba dzieci z miasta, które powróciły do rodzin biologicznych	3	4	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Turku.

13. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w mieście Turek w latach 2022-2024 była korzystna. Liczba zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy osób bezrobotnych ulegała wahaniom z tendencją spadkową. Liczba kobiet, które w latach 2022-2024 stanowiły większość osób pozostających bez pracy, malała. Wzrastał natomiast udział bezrobotnych w liczbie ludności miasta w wieku produkcyjnym. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 44. Stan bezrobocia w mieście w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób w wieku produkcyjnym	13 915	13 615	13 467
liczba bezrobotnych w mieście ogółem	444	449	409
liczba bezrobotnych kobiet w mieście	273	260	230
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	3,19%	3,29%	3,04%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Turku.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2022-2024 w powiecie tureckim, województwie wielkopolskim i w kraju.

Tabela 45. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
stopa bezrobocia w powiecie tureckim	4,0%	4,1%	3,7%
stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim	2,9%	3,0%	3,0%
stopa bezrobocia w kraju	5,2%	5,1%	5,1%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Turku i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2022-2024 powiat turecki charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa wielkopolskiego, ale niższą w stosunku do kraju, stopą bezrobocia. W trakcie rozpatrywanego okresu poziom bezrobocia zarówno w powiecie, jak i w kraju malał, natomiast w województwie nieznacznie wzrósł.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w mieście ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy,

wykształcenia i stażu pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2024 r. dla gminy miejskiej Turek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 46. Bezrobotni w mieście na koniec 2024 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	50	29	58,0%
25-34 lata	81	59	73,7%
35-44 lata	105	62	59,0%
45-54 lata	90	46	51,1%
55-59 lat	50	32	64,0%
60 lat i więcej	32	X	X
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	58	30	51,7%
1-3 miesiące	97	44	45,4%
3-6 miesięcy	85	45	52,9%
6-12 miesięcy	69	41	59,4%
12-24 miesięcy	45	33	73,3%
powyżej 24 miesięcy	58	36	62,1%
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	69	47	68,1%
policealne i średnie zawodowe	95	59	62,1%
średnie ogólnokształcące	60	38	63,3%
zasadnicze zawodowe	99	42	42,4%
gimnazjalne i niższe	85	43	50,6%
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	29	18	62,1%
do 1 roku	59	35	59,3%
1-5 lat	109	71	65,1%
5-10 lat	63	36	57,1%
10-20 lat	81	42	51,8%

20-30 lat	44	23	52,3%
30 lat i więcej	23	4	17,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Turku.

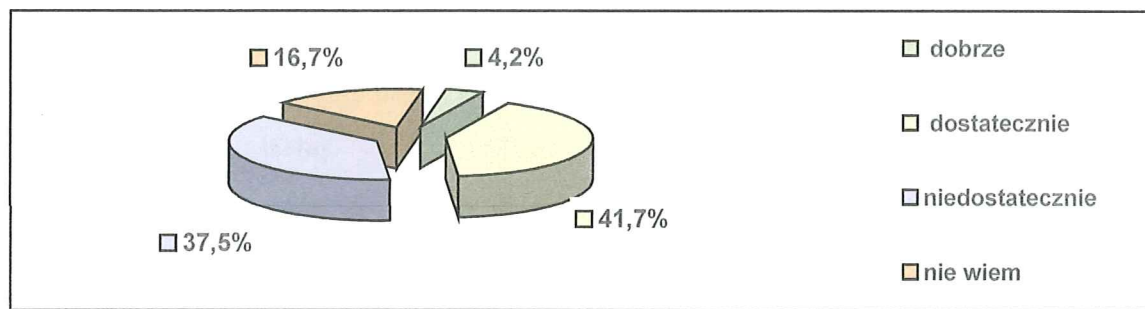
Na koniec 2024 r. wśród bezrobotnych w mieście największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat, osoby pozostające bez pracy 1-3 miesiące oraz osoby w wieku 35-44 lata. Najmniej bezrobotnych w 2024 r. było w następujących grupach: osób ze stażem pracy powyżej 30 lat, osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy oraz osób w wieku 60 lat i więcej.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób ze stażem pracy od 1 do 5 lat, osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy oraz osób w wieku 25-34 lata.

W mieście Turek bezrobocie było czwartym, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w mieście działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 45,9% badanych działania realizowane w mieście w zakresie przeciwdziałania bezrobociu są dostateczne lub dobre. Jednocześnie 37,5% uczestników badania stwierdziło, że są one niedostateczne. Działan tych nie potrafiło ocenić 16,7% respondentów.

14. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający.

Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku z powodu bezdomności w latach 2022-2024 ulegała wahaniom, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 47. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPS-u z powodu bezdomności w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba rodzin	22	19	23
liczba osób w rodzinach	28	19	25

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Osoby bezdomne i wymagające wsparcia korzystały z oferty placówek zlokalizowanych poza gminą miejską Turek:

- Ośrodek Pomocy Bezdomnym. Noclegownia w Kole, ul. Sosnowa 1.
- Schronisko im. Św. Brata Alberta w Kaliszu, ul. Warszawska 93A.
- Schronisko dla Osób Bezdomnych Markot w Rożnowicach (Rożnowice 33, 64-610 Rogoźno).
- Schronisku dla Osób Bezdomnych Markot w Gościejewie (Gościejewo 52A, 64-610 Rogoźno).
- Schronisku dla Osób Bezdomnych Markot w Poznaniu (ul. Borówki 8, 61-304 Poznań).
- Schronisku dla Bezdomnych Kobiet Markot w Poznaniu (ul. Starołęcka 36/38, 61-361 Poznań).

15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY DOMOWEJ

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 4¹ nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Poniższa tabela prezentuje dane na temat wielkości środków uzyskanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście Turek.

Tabela 48. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2022-2024

rodzaj	wartość w zł		
	2022	2023	2024
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	726 633,08	770 157,63	765 639,65

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

W latach 2022-2024 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście Turek ulegała wahaniom.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej odgrywa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności MKRPA w Turku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 49. Liczba członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób zaangażowanych w prace MKRPA	8	8	8

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 50. Działalność MKRPA w latach 2022-2024 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób, z którymi MKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	79	98	83
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	16	19	14

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W latach 2022-2024 liczba osób, z którymi MKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, wynosiła odpowiednio 79 w 2022 r., 98 w 2023 r. i 83 w 2024 r. W analizowanym okresie MKRPA wystąpiła z wnioskiem do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec 16 osób w 2022 r., 19 w 2023 r. i 14 w 2024 r.

Tabela 51. Działania podjęte w mieście przez MKRPA w latach 2022-2024 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy domowej

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób dotkniętych przemocą domową, z którymi kontaktowali się członkowie MKRPA	8	7	11
liczba osób stosujących przemoc domową, przeciwko którym MKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

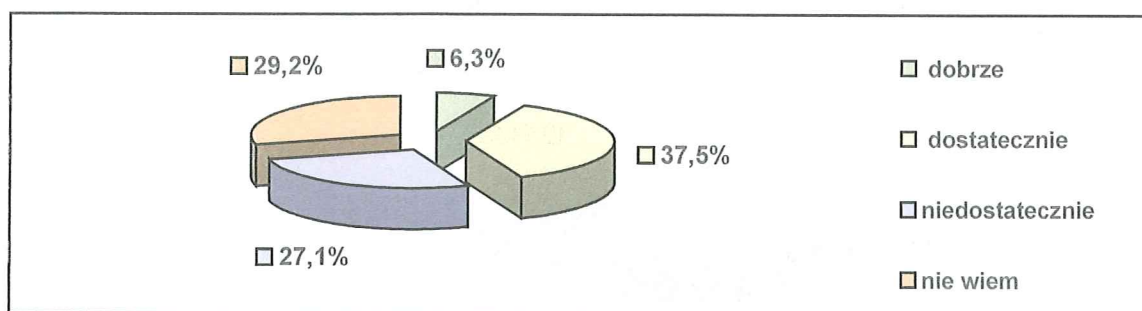
Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, to w analizowanym okresie MKRPA kontaktowała się z odpowiednio: 8 osobami dotkniętymi tym problemem w 2022 r., 7 w 2023 r. i z 11 osobami w 2024 r. W analizowanym okresie

Komisja nie składała do prokuratury zawiadomień o przestępstwie przeciwko osobom stosującym przemoc domową.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w mieście w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano uczestników badania. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiono na wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

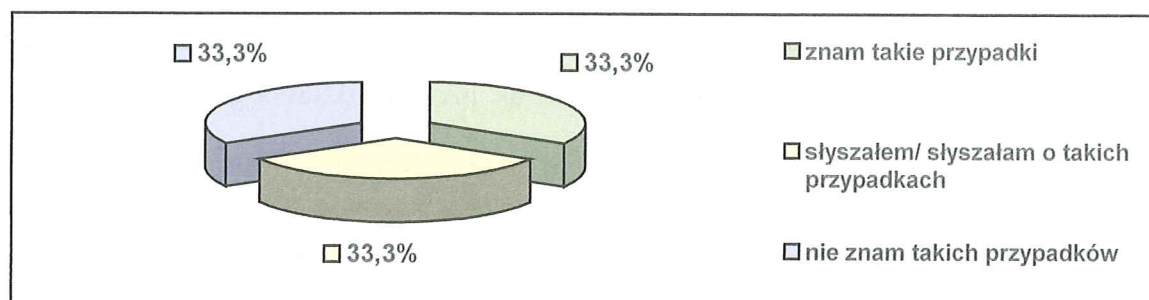

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdaniem 37,5% badanych działania przeciwdziałające uzależnieniom są dostateczne, a kolejne 6,3% pytaných uznało je za dobre. Jednak 27,1% ankietowanych stwierdziło, że są one niedostateczne. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 29,2% respondentów.

W przeprowadzonym badaniu ankietowani odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z problemem przemocy domowej. Odpowiedzi na to pytanie są dość niepokojące, bowiem aż 66,6% respondentów twierdzi, iż zna lub słyszało o przypadkach stosowania przemocy domowej. Jednocześnie 33,3% ankietowanych odpowiedziało, że takich przypadków nie zna. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy domowej na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?

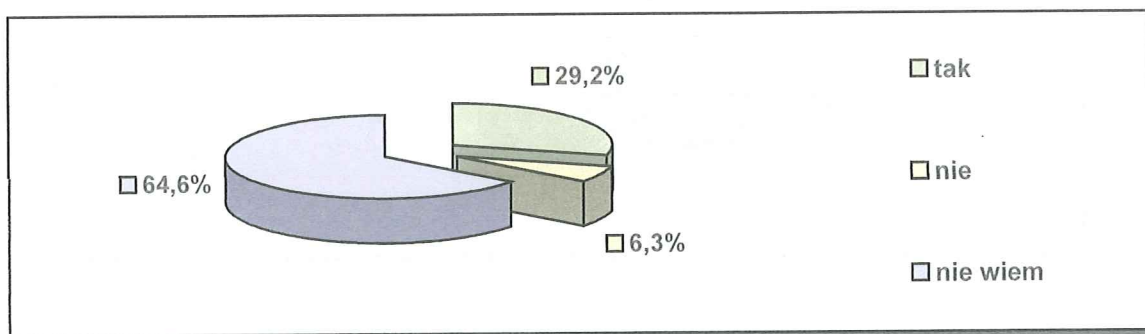

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oceniając ryzyko nasilania się problemu przemocy domowej na terenie miasta, 29,2% ankietowanych stwierdziło, że takie ryzyko istnieje. Jednocześnie 6,3% badanych przyznało, że takie ryzyko nie istnieje. Wysoki odsetek (64,6%) respondentów wskazał na odpowiedź

„nie wiem”, co może świadczyć o braku świadomości części badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem.

Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie miasta?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Przeciwdziałanie problemom przemocy domowej umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową.

Integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego spoczywa na **Zespole Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy**. Do głównych zadań Zespołu należy:

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
2. inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotami,
3. inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
4. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,

5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.
6. powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
7. monitorowanie procedury "Niebieskie Karty",
8. przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 (W przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania informuje o prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty” zespół interdyscyplinarny obecnego miejsca zamieszkania), oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a (W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 9e ust. 3, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania osób, wobec których była realizowana procedura „Niebieskie Karty”, na wniosek zespołu interdyscyplinarnego obecnego miejsca zamieszkania tych osób, przekazuje dokumentację wytworzoną w trakcie procedury „Niebieskie Karty”, prowadzoną przez grupę diagnostyczno-pomocową dotychczasowego miejsca zamieszkania),
9. kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
10. składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń („Kto uporczywie nie stosuje się do obowiązków określonych w art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny”).

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście Turek prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 52. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	10	10	11
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	6
liczba spotkań grup roboczych	109	83	97
liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych	X	34	46
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	41	38	50

w tym sporządzone przez Policję	34	27	35
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	7	7	11
w tym sporządzonych przez pracowników ochrony zdrowia	0	0	1
sporządzonych przez placówki oświatowe	0	0	3
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	6	9	12
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	14	0	4
liczba spraw zgłoszonych do Sądu Rejonowego i Prokuratury	6	1	23

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Osoby stosujące przemoc domową oraz osoby przejawiające zachowania agresywne obejmowano działaniami korekcyjno-edukacyjnymi. W 2024 r. były to 2 osoby z terenu miasta.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej pomoc świadczy również Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 86 rodzinom (108 osobom w rodzinach) w 2022 r., 83 rodzinom (118 osobom w rodzinach) w 2023 r. oraz 86 rodzinom (112 osobom w rodzinach) w 2024 r. Pomocy z powodu narkomanii w rozpatrywanym okresie udzielono 9 osobom w 2022 r., 7 osobom w 2023 r. oraz 9 osobom w 2024 r. Wsparcie ze względu na przemoc domową przyznano 6 rodzinom (14 osobom w rodzinach) w 2022 r., 4 rodzinom (10 osobom w rodzinach) w 2023 r. i 3 rodzinom (9 osobom w rodzinach) w 2024 r.

Ponadto w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejskiej Turek na lata 2022-2025, jak również Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miejskiej Turek na lata 2025-2030 w placówkach oświatowych realizowane były przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie kampanii i programów (m.in. „Więzi, które chronią”, „Młodzi wolni i bezpieczni”, „Przemoc zabiera moc”, „Spójrz inaczej”, „Trzymaj formę”), prelekcji, warsztatów, konkursów i pogadanek oraz imprez kulturalnych i rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia, a w ramach alternatywnych form spędzania czasu wolnego zajęć sportowych. Wykorzystano także materiały edukacyjno-informacyjne (ulotki, plakaty, broszury). Poza działaniami profilaktycznymi finansowano działalność świetlic środowiskowych.

W Turku jednostkami wsparcia dla osób uzależnionych lub doznających przemocy domowej są – obok MOPS-u, MKRPA i ZI – świetlice opiekuńczo-wychowawcze, grupy AA, grupa AI.-Anon oraz Grupa Anonimowych Depresantów i Grupa Anonimowych Narkomanów.

Profesjonalne wsparcie osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz dotkniętym przemocą świadczy Ośrodek Wsparcia dla Osób z Problemami Uzależnień funkcjonujący przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia wykaz jednostek wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą domową funkcjonujących na terenie miasta w 2024 r.

Tabela 53. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, funkcjonujących na terenie miasta w 2024 r.

lp.	nazwa	adres
1.	Urząd Miejski	
2.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Kaliska 59, 62-700 Turek
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	
4.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy	ul. Konińska 4, 62-700 Turek
5.	Grupa AA „Pierwszy Krok”	
6.	Grupa AI.-Anon „Nowa Droga”	
7.	Grupa AA „Razem”	ul. Sienkiewicza 4, 62-700 Turek
8.	Grupa AA „Oaza”	Skwer Jana Pawła II 1, 62-700 Turek
9.	Grupa Anonimowych Depresantów „Promyk Nadziei”	ul. 3 Maja 2/4, 62-700 Turek
10.	Grupa Anonimowych Narkomanów „Nasza Droga”	ul. Kościuszki, 62-700 Turek

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

16. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w mieście została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w placówkach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono ankiety, z trzech funkcjonujących na terenie miasta szkół:

- Szkoły Podstawowej nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Turku (liczba uczniów: 560, liczba nauczycieli: 62);
- Szkoły Podstawowej nr 4 w Turku (liczba uczniów: 610, liczba nauczycieli: 56);
- Szkoły Podstawowej nr 5 im. UNICEF w Turku (liczba uczniów: 995, liczba nauczycieli: 89).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, iż wszystkie placówki zatrudniają pedagoga, psychologa, logopedę, nauczyciela wspomagającego oraz zapewniają opiekę pielęgniarską. Uczniowie dwóch szkół mogą korzystać z porad doradcy zawodowego. Wszystkie placówki mają zapewniony dostęp do Internetu, korzystają z sali gimnastycznej oraz z boiska sportowego. W żadnej z tych placówek nie utworzono klasy lub grupy integracyjnej. We wszystkich szkołach prowadzone jest dożywianie uczniów. Placówki oświatowe zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz zajęcia dodatkowe, oferują także zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

W badaniu stwierdzano występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 54. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2024/2025

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	3	12	0
sięganie po alkohol	2	2	1
sięganie po narkotyki	0	0	3
niszczenie mienia szkolnego	3	18	0
kradzieże na terenie szkoły	2	7	1
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	3	12	0
udział w grupach negatywnych	1	3	2
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	3	62	0
autoagresja	2	4	1
ucieczki z domu	0	0	3
przestępczość ujawniona	1	3	2
przypadki wymagające nadzoru kuratora	2	14	1

sądowego

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych miasta.

Tabela 55. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2024/2025

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	23
zaniedbanie	10
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	14
przemoc domowa	8
wykorzystywanie seksualne dzieci	0
przestępczość	3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych miasta.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano m.in. 62 przypadki agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, 18 przypadków niszczenia mienia szkolnego, 14 przypadków wymagających nadzoru kuratora sądowego, po 12 przypadków dyskryminacji w grupie rówieśniczej oraz palenia papierosów. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów placówek oświatowych stwierdzono 23 przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 14 przypadków uzależnień, 10 przypadków zaniedbań, 8 przypadków przemocy domowej i 3 przypadki przestępczości.

Przedstawiciel jednej badanej placówki zauważył wzrost negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat. Jego zdaniem dotyczy to w szczególności agresji i przemocy w grupie rówieśniczej.

Jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach uczniów, to w opinii przedstawiciela jednej ankietowanej placówki w ciągu ostatnich lat nastąpił wzrost liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji, w szczególności bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów, jak również pomocy finansowej (stypendia socjalne, wpłaty na Radę Rodziców, dofinansowanie kolonii i wycieczek) oraz rzeczowej udzielanej przez Szkolny Wolontariat działający przy SP nr 4. Placówki zapewniają uczniom zajęcia dodatkowe i wyrównawcze, opiekę świetlicową oraz wsparcie psychologiczno-

pedagogiczne, zaś rodzice mogą skorzystać z indywidualnych konsultacji w zakresie wzmocnienia i rozwoju kompetencji wychowawczych.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy domowej przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Rozpoznawane są indywidualne potrzeby uczniów. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Uczniowie mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów i psychologów szkolnych, nauczycieli i wychowawców, którzy monitorują sytuację uczniów. Placówki zapewniają zajęcia dodatkowe rozwijające pasje i zainteresowania, opiekę świetlicową oraz pomoc w nauce.

Placówki podejmują różne działania profilaktyczne adresowane do uczniów. Są to m.in. realizowane wśród uczniów i ich rodziców lub opiekunów programy oraz akcje profilaktyczne edukacyjne i terapeutyczne (np. „Spójrz inaczej”, „Więzi, które chronią”, „Bezpieczny internet”). W szkołach odbywają się spotkania ze specjalistami – pedagogami, psychologami, funkcjonariuszami policji, pogadanki, spektakle oraz zajęcia i warsztaty profilaktyczne. W ramach działań profilaktycznych organizowane są też wydarzenia sportowe i rekreacyjne promujące zdrowy styl życia. Podczas lekcji wychowawczych omawiane są zagadnienia z zakresu przeciwdziałania przemocy, agresji, przemocy rówieśniczej, profilaktyki uzależnień oraz umiejętności rozwiązywania konfliktów.

Do instytucji i organizacji, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Miejski Dom Kultury, Fundację „Ciszum”, Komendę Powiatową Policji, Straż Pożarną, Sąd, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną i Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii oddział terenowy w Turku.

17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

17.1. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej miasta wynika, że w latach 2022-2024 liczba osób w wieku poprodukcyjnym systematycznie rosła, analogicznie wzrastał udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności miasta. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 56. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
---------------	------	------	------

liczba mieszkańców miasta ogółem	24 438	24 171	24 183
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	6 657	6 816	7 000
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności miasta	27,24%	28,19%	28,94%

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Szczegółowa analiza struktury demograficznej populacji miasta zawarta w Rozdziale 3. Części Diagnostycznej niniejszego dokumentu ukazuje niekorzystne tendencje: wzrastająca liczba osób starszych przy systematycznie malejącej liczbie osób w wieku przedprodukcyjnym pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność miasta wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć.

Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, z niepełnosprawnościami, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W ramach swojej działalności MOPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 57. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba rodzin	126	110	97
liczba osób łącznie w rodzinach	134	115	101

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Wśród odbiorców pomocy społecznej w 2024 r. było ogółem 249 osób w wieku powyżej 56 lat, w tym 138 osób powyżej 66 lat.

Gmina miejska Turek dostrzega społeczne potrzeby osób starszych. W latach 2022-2024 inicjowano wiele projektów na rzecz seniorów, m.in.: program „Opieka 75+”, program pilotażowy „Wielkopolski System Opieki Seniora” (Wielkopolski SOS) czy program „50+ spotkania edukacyjno-kulturalne dla seniorów”.

Warto dodać, że w mieście funkcjonuje Turkowski Klub „Senior+” oraz Klub Seniora „Promyk”. W zajęciach, których celem jest m.in. zapobieganie wykluczeniu ze środowiska, aktywizacja społeczna, rozwój sieci kontaktów społecznych oraz upowszechnianie kultury i sportu wśród seniorów, uczestniczą starsi mieszkańcy miasta.

Kolejnym miejscem aktywizującym osoby starsze jest również Uniwersytet Trzeciego Wieku. Zajęcia proponowane uczestnikom aktywizują oraz rozwijają sprawność intelektualną i fizyczną.

W Turku funkcjonuje także koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, które w swojej działalności koncentruje się na zadaniach w zakresie pomocy socjalno-bytowej, a także profilaktyki zdrowotnej poprzez aktywizowanie i organizowanie różnych form życia kulturalnego, artystycznego, sportowego i turystycznego.

Działania wszystkich placówek mają na celu integrację społeczności osób starszych oraz poprawę ich zdrowia psychicznego i fizycznego.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w mieście, respondenci wskazywali głównie na samotność, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej, wykluczenie komunikacyjne oraz niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa, a także brak zainteresowania i pomocy ze strony rodziny. Zwrócono też uwagę na marginalizację i wykluczenie społeczne.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

17.2. SYTUACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Bieżące informacje dotyczące osób z niepełnosprawnościami są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób z niepełnosprawnościami oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób z niepełnosprawnościami nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób z niepełnosprawnościami w mieście Turek, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku wynika, że w latach 2022-2024 niepełnosprawność była drugim, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania

pomocy społecznej w mieście. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez MOPS w latach 2022-2024.

Tabela 58. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba rodzin	283	271	220
liczba osób łącznie w rodzinach	373	367	287

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Należy dodać, że w 2024 r. Wydział Świadczeń Rodzinnych Urzędu Miejskiego w Turku przyznał 540 świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu miasta. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto dodać, że w Turku działa Środowiskowy Dom Samopomocy, ze wsparcia którego mogą korzystać dorosłe osoby z zaburzeniami psychicznymi. Placówka dysponująca 25 miejscami zapewnia opiekę od poniedziałku do piątku, w godzinach od 8.00 do 15.00. ŚDS pełni ważną rolę w rehabilitacji osób niepełnosprawnych intelektualnie, stwarzając możliwość podtrzymywania i rozwijania umiejętności niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia poprzez zastosowanie odpowiednich technik terapii i treningów. W 2024 r. z pomocy ŚDS skorzystało 28 mieszkańców gminy miejskiej Turek.

Gmina miejska Turek realizuje także wiele programów i kampanii mających na celu poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnościami, m.in. „Opieka wytchnieniowa” i „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. Na terenie miasta działa także Klub „Otwarty świat”, który zaspokaja potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, aktywizuje ich, wypełnia wolny czas, a także przeciwdziała monotonii i samotności, zwiększa szanse na samodzielność i niezależność. Spotkania Klubu odbywają się dwa razy w tygodniu, w czwartki i piątki w godzinach od 16.00 do 19.00 w budynku ŚDS.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie wydaje orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności). Ze względu na brak możliwości wygenerowania danych dotyczących wyłącznie mieszkańców miasta Turek, w poniższej tabeli zawarto informacje odnoszące się do mieszkańców całego powiatu tureckiego.

Tabela 59. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom powiatu	175	185	185
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom powiatu	1 284	1 348	1 334
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	470	526	503
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	620	617	620
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	194	205	211

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie.

Osoby z niepełnosprawnościami z terenu miasta mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku**, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby osób niepełnosprawnych z powiatu, które w latach 2022-2024 skorzystały z tego wsparcia.

Tabela 60. Wsparcie udzielone przez PCPR niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba osób niepełnosprawnych z powiatu, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	233	200	203
liczba osób niepełnosprawnych z powiatu, którym dofinansowano zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych	275	378	529
liczba osób niepełnosprawnych z powiatu, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	70	35	53

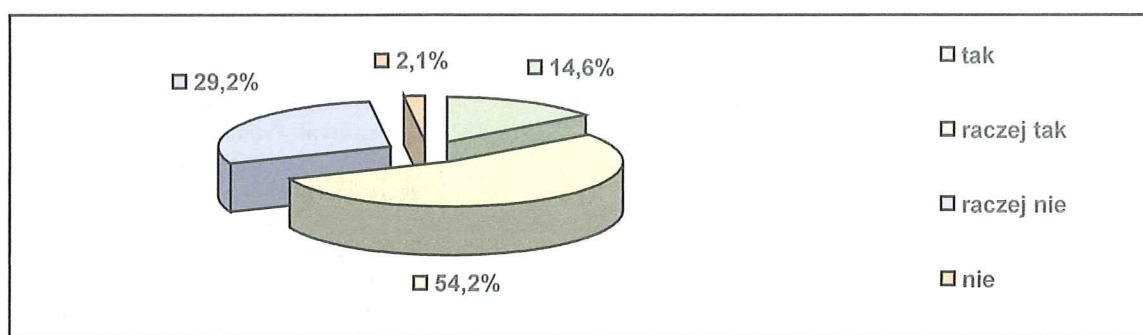
Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Turku.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób z niepełnosprawnościami w mieście. W odpowiedzi wymieniano bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury i budynków użyteczności publicznej, utrudniony dostęp do środków komunikacji publicznej przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych oraz niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych, a także niskie świadczenia i niedostateczne wsparcie. Wskazywano też na izolację i wykluczenie społeczne oraz ograniczony dostęp do rynku pracy.

Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa obecność osób z niepełnosprawnościami w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki w specjalistycznej opiece oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, w badaniu ankietowym sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w działaniach realizowanych na terenie miasta. Według 68,8% uczestników badania w działaniach realizowanych w mieście raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, ale jednocześnie 31,3% ankietowanych wyraziło odmienną opinię. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych i osób z niepełnosprawnościami?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2024 r. na terenie gminy miejskiej Turek działało 27 organizacji pozarządowych. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia realizacji zadań własnych, dofinansowywania działalności statutowej, wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz doradztwa i konsultacji. Wykaz organizacji pozarządowych utworzonych w latach 2022-2024 zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 61. Wykaz organizacji pozarządowych utworzonych w latach 2022-2024 w mieście Turek

lp.	nazwa organizacji	charakterystyka działalności
1.	Stowarzyszenie Podróżników w Turku	Rozwój i popularyzacja wiedzy z dziedziny turystyki i krajoznawstwa, stwarzanie warunków do aktywnego wypoczynku i ciekawych form spędzania czasu, które przez uczestnictwo doraźne (np. rekreacyjne) lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej uczestników i rozwój stosunków społecznych.

2.	Stowarzyszenie „Polak w potrzebie” w Turku	Działania na rzecz niesienia pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom w trudnej sytuacji życiowej, promowania wolontariatu, propagowania inicjatyw społecznych oraz wspierania aktywności obywatelskiej.
3.	Stowarzyszenie Wędkarskie „Karaś Złocisty” w Turku	Promocja i rozwijanie wędkarstwa, ochrona zasobów wodnych, ochrona środowiska, naturalnego, edukacja w zakresie wędkarstwa i szkolenie młodzieży. Działalność na rzecz ochrony środowiska naturalnego.
4.	Stowarzyszenie Psy i Koty Rasowe „Pets” w Turku	Działania na rzecz humanitarnego traktowania zwierząt, ich poszanowania, objęcia ochroną i opieką; kształtowanie właściwego stosunku do zwierząt; zrzeszanie hodowców i miłośników hodowli amatorskich; doskonalenie poszczególnych ras psów i kotów pod względem cech fizycznych i psychicznych oraz użytkowych z uwzględnieniem podstaw naukowych.
5.	Stowarzyszenie „Łączy nas Turek” w Turku	Działalność na rzecz mieszkańców miasta Turek, integracji oraz rozwijania współpracy pomiędzy różnymi grupami społecznymi. Walka z nierównością i wykluczeniem społecznym. Promocja i wspieranie rozwoju lokalnego oraz promowanie postaw i zachowań obywatelskich.
6.	Stowarzyszenie „Niezależni” w Turku	Prowadzenie działalności edukacyjnej i kulturalnej, wspieranie dzieci i młodzieży oraz rodzin w trudnej sytuacji życiowej. Upowszechnianie wartości patriotycznych i chrześcijańskich, podtrzymywanie polskich tradycji. Propagowanie postaw praworządnych, prospołecznych i obywatelskich.
7.	Klub Sportowy „Flow” w Turku	Propagowanie kultury fizycznej, sportu i rekreacji. Organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa sportowego.
8.	Stowarzyszenie Klub HDK „Prosto z serca” w Turku	Organizowanie akcji oddawania krwi, promocja krwiodawstwa, rejestracja potencjalnych dawców szpiku, ochrona i promocja zdrowia.

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

W 2024 r. w mieście funkcjonowały dwie parafie Kościoła rzymskokatolickiego, jedna parafia Ewangelicko-Augsburska, Zbór Kościoła Ewangelicznych Chrześcijan oraz Zbór Kościoła Chrześcijańskiego Jezus Żyje, a także Sala Królestwa Świadków Jehowy. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 62. Parafie rzymskokatolickie, kościoły i związki wyznaniowe na terenie miasta

dekanat	nazwa	adres
---------	-------	-------

turecki	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa	Plac Sienkiewicza 4, 62-700 Turek
	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Barbary	Skwer Jana Pawła II 1, 62-700 Turek
	Parafia Ewangelicko-Augsburska	ul. 3 Maja 4, 62-700 Turek
	Sala Królestwa Świadków Jehowy	ul. Milewskiego 30, 62-700 Turek
	Zbór Kościoła Ewangelicznych Chrześcijan	ul. Kruszyńskiego 13, 62-700 Turek
	Zbór Kościoła Chrześcijańskiego Jezus Żyje	ul. 3 Maja 8, 62-700 Turek

Dane Urzędu Miejskiego w Turku i Diecezji Włocławskiej.

Obie parafie Kościoła rzymskokatolickiego z terenu gminy miejskiej Turek wchodzą w skład diecezji włocławskiej, zaś w podziale dekanalnym należą do dekanatu tureckiego.

19. ZDOLNOŚĆ PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ DO REALIZACJI ZADAŃ MAJĄCYCH NA CELU REINTEGRACJĘ SPOŁECZNĄ I ZAWODOWĄ

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w zakresie odnoszącym się do strategii rozwiązywania problemów społecznych zobowiązuje gminę do określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji zadań mających na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub wykonywania usług społecznych. Zawarte w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej rozwiązania dotyczące wprowadzenia statusu przedsiębiorstwa społecznego pozwalają zwiększyć dostępność wsparcia reintegracyjnego połączonego z pracą dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Status przedsiębiorstwa społecznego może uzyskać podmiot ekonomii społecznej, taki jak: spółdzielnia socjalna, spółdzielnia pracy (w tym spółdzielnia inwalidów i spółdzielnia niewidomych), spółdzielnia produkcji rolnej, organizacja pozarządowa i inny podmiot prowadzący działalność pożytku publicznego albo jednostka tworząca podmiot ekonomii społecznej, jeżeli prowadzą działalność odpłatną pożytku publicznego, działalność gospodarczą lub inną działalność o charakterze odpłatnym, po spełnieniu wymienionych w ustawie przesłanek.

Działalność przedsiębiorstwa społecznego ma służyć rozwojowi lokalnemu i ma na celu reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub realizację usług społecznych. Przedsiębiorstwo społeczne zobowiązane zostało do zatrudnienia co najmniej 3 osób na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę (w wymiarze co najmniej 1/2 pełnego wymiaru czasu pracy). W przypadku przedsiębiorstwa społecznego działającego w celu reintegracji społecznej i zawodowej osób

zagrożonych wykluczeniem, co najmniej 30% ogółu osób zatrudnionych stanowić muszą osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę.

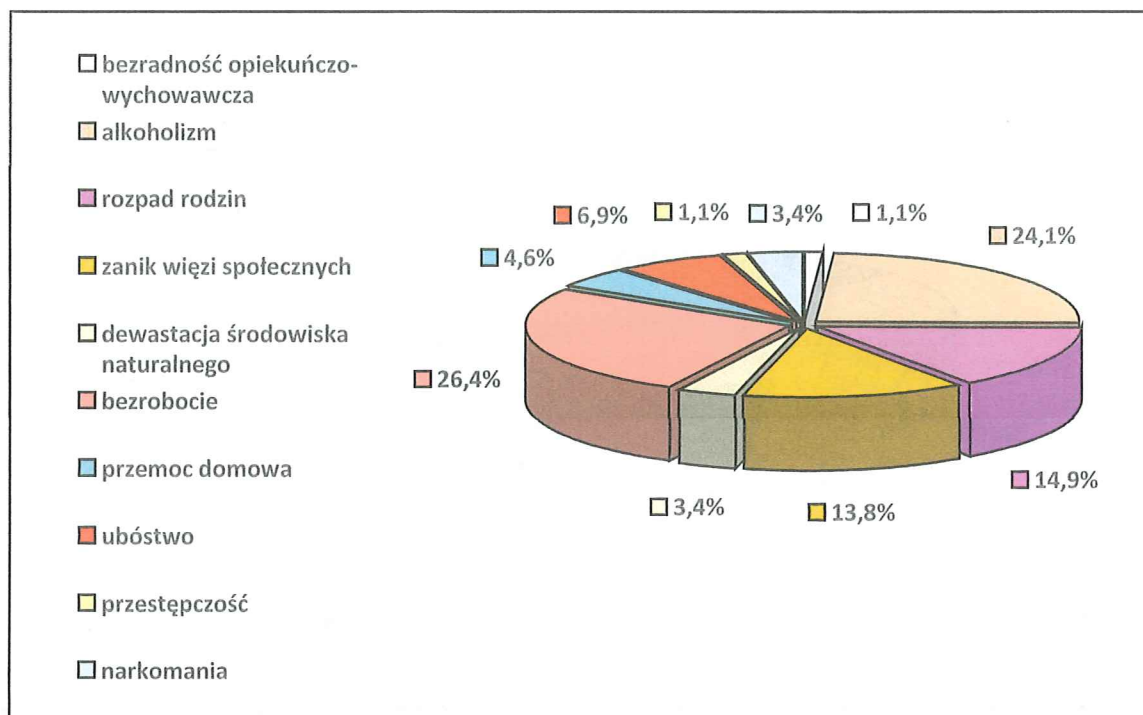
Na terenie Turku funkcjonuje Spółdzielnia Socjalna „Powróćisz Tu”. Prowadzi działalność gospodarczą w zakresie gastronomii i pielęgnacji zieleni, działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych oraz działalność oświatowo-kulturalną i społeczną na rzecz członków, a także środowiska lokalnego. Efektem działań Spółdzielni jest reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Spółdzielnia realizuje projekty ze środków krajowych i zagranicznych mające na celu aktywizować i wspierać lokalną społeczność.

Potencjał działających w mieście organizacji pozarządowych nie pozwala na powołanie kolejnych podmiotów ekonomii społecznej, które mogłyby realizować zadania mające na celu integrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub podjąć się wykonywaniu usług społecznych.

20. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowego poproszono o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które są w mieście najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje wykres zaprezentowany poniżej.

Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w mieście?

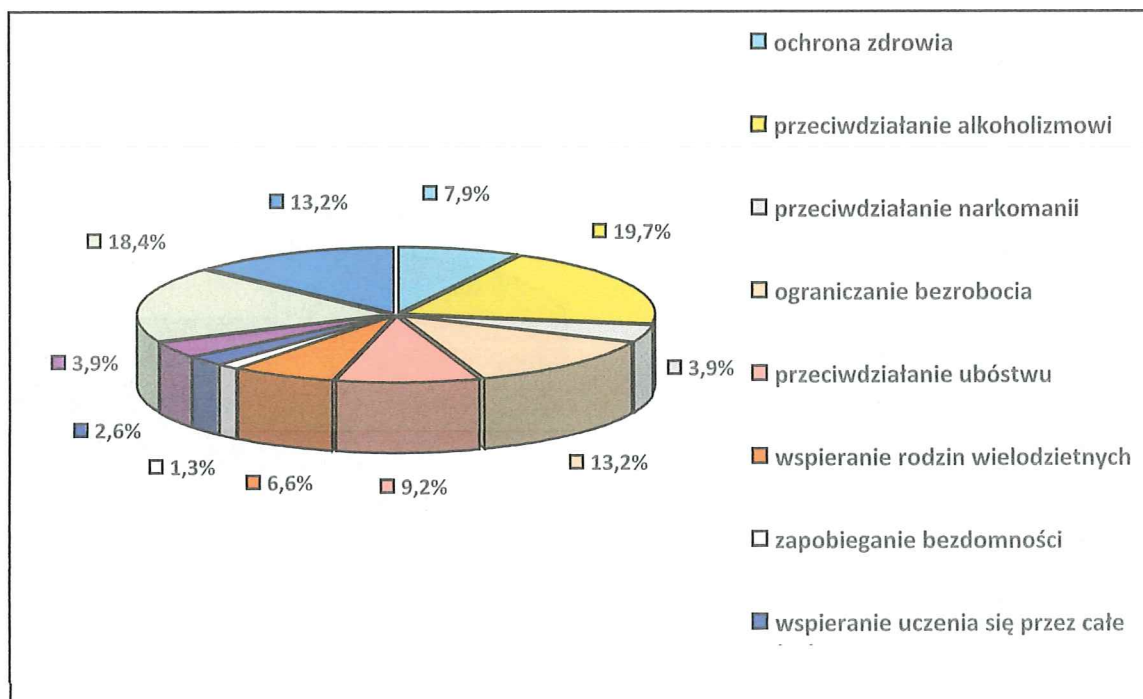

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w mieście, respondenci najczęściej wskazywali bezrobocie (26,4%), alkoholizm (24,1%), rozpad rodzin (14,9%), zanik więzi społecznych (13,8%) oraz ubóstwo (6,9%). W dalszej kolejności wymieniali przemoc domową (4,6%), a także narkomanię i dewastację środowiska naturalnego (po 3,4%), przestępczość oraz bezradność opiekuńczo-wychowawczą (po 1,1%).

W następnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w jakich działania podejmowane i skierowane do rodzin bądź oferowane im wsparcie są najbardziej niezadowolające. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 15. W jakich obszarach należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, by poprawić jakość życia i kondycję rodzin zamieszkujących teren miasta?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom w mieście jest najmniej zadowalająca przede wszystkim w takich obszarach, jak: przeciwdziałanie alkoholizmowi (19,7%), wspieranie osób starszych (18,4%), przeciwdziałanie przemocy domowej i ochrona osób doznających przemocy domowej oraz ograniczanie bezrobocia (po 13,2%), przeciwdziałanie ubóstwu (9,2%) oraz ochrona zdrowia (7,9%), a także wspieranie rodzin wielodzietnych (6,6%), wsparcie osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałanie narkomanii (po 3,9%), wspieranie uczenia się przez całe życie (2,6%) oraz zapobieganie bezdomności (1,3%).

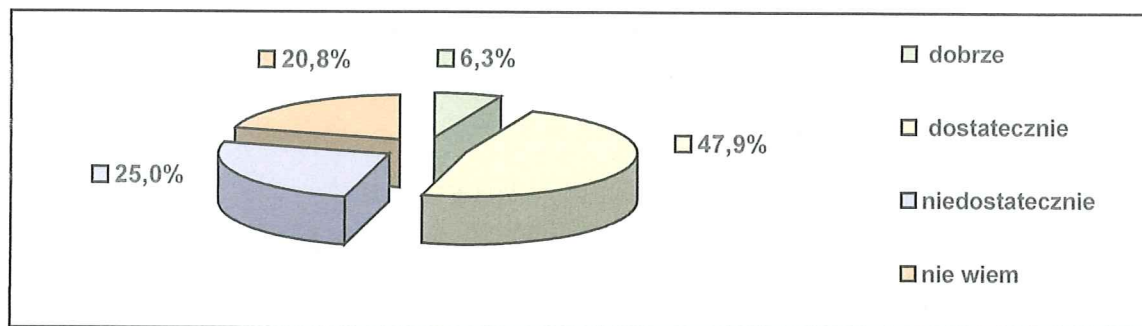
W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w mieście, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność organizowania plenerowych imprez integracyjnych, wydarzeń kulturalnych i rekreacyjno-sportowych, inicjowania wspólnych akcji aktywizujących społeczność lokalną oraz tworzenia miejsc spotkań dla młodzieży, a także osób starszych. Zwrócono również uwagę na potrzebę organizowania częstszych spotkań władz miasta z mieszkańcami, konsultowania ze społecznością lokalną planów i projektów przygotowywanych przez samorząd oraz zwiększenia finansowego wsparcia dla organizacji pozarządowych.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej zintensyfikowanie działań na rzecz tworzenia miejsc pracy

i ograniczenia bezrobocia, zwiększenie pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych, zapewnienie dostępu do lekarzy specjalistów oraz inicjowanie wolontariatu i pomocy międzysąsiedzkiej, a także prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

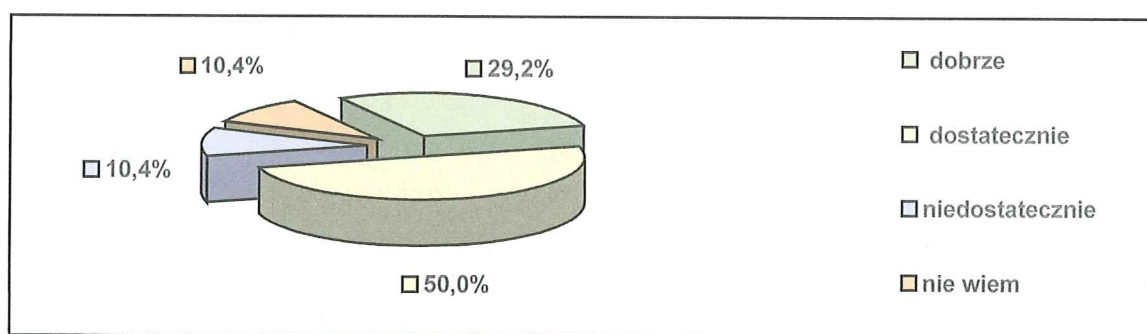

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Komunikacja między władzami samorządowymi a mieszkańcami została oceniona pozytywnie, bowiem 47,9% uczestników badania uznało ją za dostateczną, a kolejne 6,3% ankietowanych stwierdziło, że jest dobra. Jednocześnie 25% respondentów wyraziło opinię negatywną. Zdania w tej sprawie nie przedstawiło 20,8% pytanych.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 17. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że gmina miejska Turek jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem w odpowiedzi na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta 79,2% respondentów wyraziło opinię pozytywną. Opinii tej nie podziela jednak 10,4% badanych.

21. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci.

W analizowanym okresie w mieście Turek struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale ponad połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 63. Udział kobiet w liczbie ludności miasta w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba ludności miasta ogółem	24 438	24 171	24 183
liczba kobiet	12 983	12 847	12 867
udział kobiet w liczbie ludności miasta ogółem	53,13%	53,15%	53,21%

Dane Urzędu Miejskiego w Turku i Głównego Urzędu Statystycznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Turku w latach 2022-2024 kobiety stanowiły większość ogółu osób bezrobotnych w mieście.

Tabela 64. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w mieście w latach 2022-2024

zakres danych	2022	2023	2024
liczba bezrobotnych ogółem	444	449	409
liczba bezrobotnych kobiet	273	260	230
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	61,49%	57,91%	56,23%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Turku.

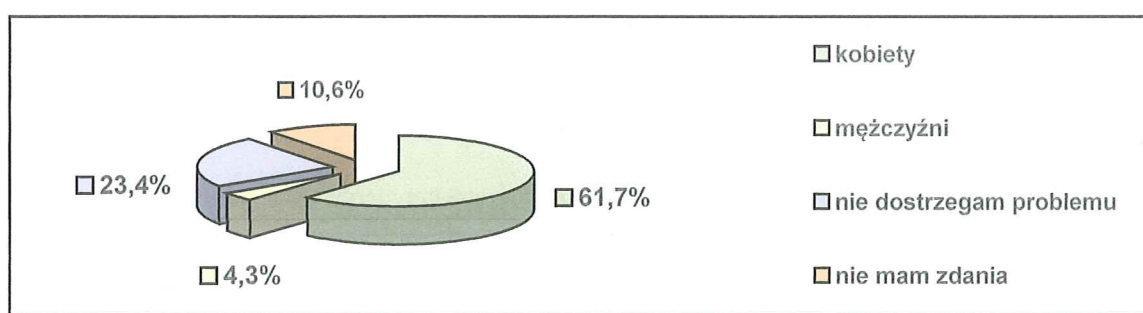
Z analizy danych dotyczących struktury bezrobocia pod względem płci wynika, że kobiety przeważały w wielu wyróżnionych kategoriach, zarówno jeśli chodzi o wiek, wykształcenie, czas pozostawania bez pracy i staż pracy. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób ze stażem pracy od 1 do 5 lat, osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy oraz osób w wieku 25-34 lata. Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące

równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 47 ankiet wypełnionych przez mieszkańców miasta, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiono w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 18. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

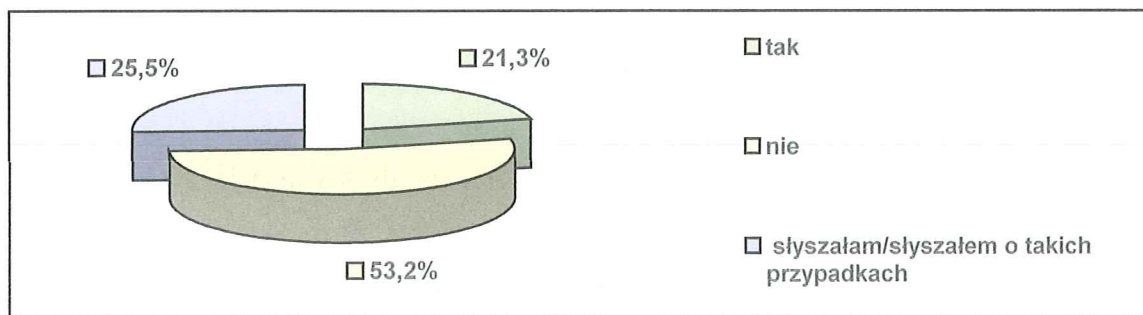

Dane z badania ankietowego.

Według 61,7% ankietowanych bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Problemu zawartego w pytaniu nie dostrzega 23,4% badanych. Trudności z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie miało 10,6% pytanych. Zaledwie 4,3% respondentów stwierdziło, że są to mężczyźni.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn w lokalnym środowisku. Większość (53,2%) spośród pytanych mieszkańców odpowiedziała, że nie spotkała się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście. Jednocześnie 25,5% badanych przyznało, że słyszało o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w mieście, a kolejne 21,3% ankietowanych stwierdziło, że takie przypadki zna. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

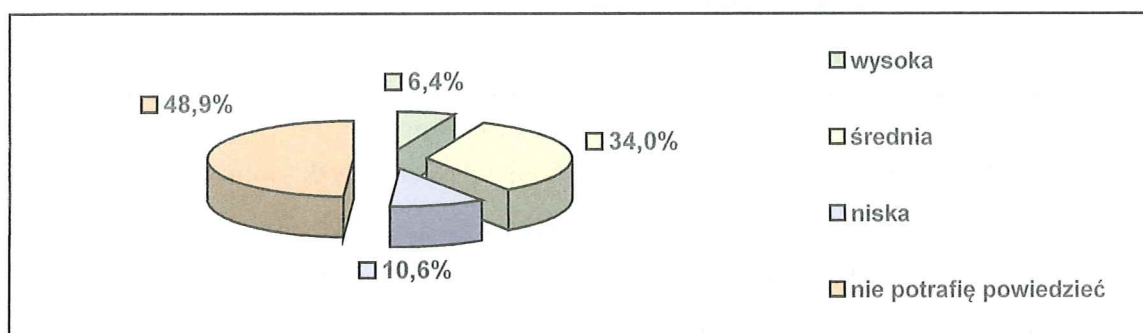
Wykres 19. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego.

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności szans. Według 10,6% badanych skala tego problemu na terenie miasta jest niska, z kolei 34% ankietowanych stwierdziło, że jest średnia, zaś zdaniem 6,4% pytanych jest wysoka. Jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii nie potrafiło 48,9% respondentów. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi.

Wykres 20. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności szans płci w mieście?

Dane z badania ankietowego.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz zapewnienia równości szans kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć. Potrzebę prowadzenia takich działań potwierdziło 46,8% badanych. Jednocześnie 2,1% ankietowanych uznało podejmowanie takich działań za bezzasadne. Tak sformułowanej kwestii nie potrafiło rozstrzygnąć 51,1% respondentów.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy (30%), płace (23,3%), awans zawodowy (20%) oraz życie rodzinne i udział we władzach samorządowych (po 10%), a także działalność społeczną (6,7%).

Odpowiadając na pytanie o działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym

zakresie, prowadzenia kampanii informacyjnych oraz wyrównania szans na rynku pracy, szczególnie w obszarze wynagrodzeń, awansu zawodowego i dostępu do ofert pracy.

Z udzielonych wypowiedzi ankietowanych wynika, że znaczna ich część dostrzega problemy nierówności szans oraz dyskryminacji płciowej i identyfikuje je nie tylko w obszarze zatrudnienia, a ponad 38% respondentów potrafiło ocenić także skalę tego problemu. Jednocześnie daje się zauważyć znaczny odsetek badanych, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Dowodzi to stosunkowo niewielkiej znajomości tych problemów, a co za tym idzie, także skutków, jakie powyższe problemy wywołują w funkcjonowaniu społeczności lokalnej. Zmiana tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

22. OBSZARY PODDANE DIAGNOZIE – PODSUMOWANIE

Dokonując podsumowania zebranych danych w celu opracowania dokumentu strategii oraz posiłkując się wynikami badań ankietowych wykonanych na potrzeby opracowania dokumentu, należy zauważyć, iż w obszarach poddanych diagnozie, możemy stwierdzić w odniesieniu do:

- sytuacji demograficznej – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, ujemny przyrost naturalny;
- infrastruktury technicznej – dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa i kanalizacyjna, dalszej rozbudowy i nakładów inwestycyjnych wymaga natomiast sieć gazowa;
- komunikacji i transportu – istnieje konieczność usprawnienia komunikacji publicznej;
- gospodarki – mamy do czynienia z ograniczoną liczbą miejsc pracy;
- zasobów mieszkaniowych – niedostateczna liczba mieszkań komunalnych i socjalnych;
- edukacji, opieki przedszkolnej i opieki nad dziećmi do lat 3 – jakość oferty edukacyjnej szkół w mieście, opieki przedszkolnej i oferty opieki nad dziećmi do lat 3 zyskała pozytywną ocenę;
- kultury – jakość oferty kulturalnej zyskała pozytywną ocenę;
- ochrony zdrowia – oferta w zakresie ochrony zdrowia zyskała negatywną ocenę;
- sportu i rekreacji – raczej pozytywna ocena oferty w zakresie sportu i rekreacji w mieście;
- bezpieczeństwo publiczne – zdecydowana większość ankietowanych mieszkańców stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie;
- pomoc społeczna – wartość środków przeznaczanych w mieście na pomoc społeczną w latach 2022-2024 wzrastała z roku na rok. Na realizację zadań z zakresu polityki społecznej pozyskiwano środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, a ich wysokość także ulegała zwiększeniu. Zmniejszała się przy tym liczba osób i rodzin, którym przyznano

świadczenie z pomocy społecznej. Analizując przyczyny przyznawania pomocy społecznej zauważamy w odniesieniu do:

- ubóstwa – nieznacznie malała liczba rodzin i osób w rodzinach,
 - bezdomności – nieznacznie wzrosła liczba rodzin i osób w rodzinach,
 - potrzeby ochrony macierzyństwa – wzrosła liczba rodzin,
 - bezrobocia – wzrost liczby rodzin i osób w rodzinach,
 - niepełnosprawności – spadek liczby rodzin i osób w rodzinach,
 - bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – tendencja mimo wszystko wzrostowa,
 - przemocy domowej – spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej,
 - alkoholizmu – utrzymująca się liczba,
 - narkomanii – utrzymująca się liczba,
 - trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – utrzymująca się liczba
 - trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy – jedna rodzina.
- wsparcie rodzin – spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych, spadek liczby rodzin korzystających z usług asystenta rodziny, wzrost liczby dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny, spadek liczby osób, którym przyznano świadczenie alimentacyjny;
 - bezrobocie – spadek liczby osób bezrobotnych i bezrobotnych kobiet, bezrobocie było czwartym, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej;
 - uzależnienia – wahająca się liczba osób z którymi MKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu;
 - przemoc domowa – wzrost liczby procedur „Niebieskie Karty”, większość respondentów ankiety twierdzi, iż zna lub słyszało o przypadkach stosowania przemocy domowej;
 - niepełnosprawność – spadek liczby rodzin w mieście korzystających z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych, spadek liczby rodzin w mieście korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności;
 - sektor pozarządowy – na terenie gminy miejskiej Turek działało 27 organizacji pozarządowych, a samorząd podejmował z nimi współpracę. Na terenie Turku funkcjonuje Spółdzielnia Socjalna „Powróćisz Tu”. Potencjał działających w mieście organizacji pozarządowych nie pozwala na powołanie kolejnych podmiotów ekonomii społecznej.

- problemy i niekorzystne zjawiska dostrzegane przez mieszkańców – wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uświadczają się w mieście, respondenci ankiety najczęściej wskazywali: bezrobocie, alkoholizm, rozpad rodzin, zanik więzi społecznych oraz ubóstwo. W dalszej kolejności wymieniali przemoc domową, a także narkomanię i dewastację środowiska naturalnego, przestępczość oraz bezradność opiekuńczo-wychowawczą.
- równość szans kobiet i mężczyzn – w latach 2022-2024 kobiety stanowiły większość ogółu osób bezrobotnych w mieście. Większość spośród ankietowanych mieszkańców odpowiedziała, że nie spotkała się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście. Jednocześnie jedna czwarta badanych przyznała, że słyszała o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w mieście, a ponad 20% ankietowanych stwierdziło, że takie przypadki zna. Według 10,6% badanych skala tego problemu na terenie miasta jest niska, z kolei 34% ankietowanych stwierdziło, że jest średnia, zaś zdaniem 6,4% pytanych jest wysoka.

Opierając się na wynikach diagnozy można określić skalę natężenia problemów w wybranych obszarach problemowych. Prezentuje to poniższa tabela.

Tabela 65. Natężenie problemów w wybranych obszarach

obszar problemowy	skala natężenia problemu		
	niska	średnia	wysoka
sytuacja demograficzna			
edukacja, opieka przedszkolna i opieka nad dziećmi do lat 3			
bezrobocie			
ubóstwo			
bezdolność			
uzależnienia			
przemoc domowa			
wsparcie rodzin			
równość szans kobiet i mężczyzn			
ochrona zdrowia			
bezpieczeństwo publiczne			
kultura			
sport i rekreacja			

Dane – opracowanie własne.

23. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dzieci i młodzież, przemoc domowa; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność oraz kapitał społeczny i ludzki.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

OBSZARY ANALIZY SWOT	
BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	I
RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	II
ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	III
STAROŚĆ	IV
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	V
KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	VI

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• podejmowanie działań mających na celu pozyskiwanie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w mieście • podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych, w tym kobiet • podejmowanie inicjatyw zmierzających do tworzenia w mieście podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych) • realizowanie projektów mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych	• mała różnorodność ofert pracy • brak interesujących ofert dla osób młodych i dobrze wykształconych • brak mieszkań socjalnych • brak noclegowni, jadalni, schroniska dla osób bezdomnych

na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE) • inicjowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych z myślą o wsparciu osób ubogich i zagrożonych ubóstwem (Turkowska Paczka) • realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • diagnozowanie problemu bezdomności w mieście	
szanse	zagrożenia
• rosnące zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej • zainteresowanie kobiet działaniami aktywizującymi umożliwiającymi podjęcie pracy • wzrastające zainteresowanie działaniami aktywizującymi umożliwiającymi podjęcie pracy • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. UE) ograniczających bezrobocie w mieście • niezwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością • zainteresowanie problemami osób ubogich i włączanie się społeczności lokalnej w działania mające na celu zaspokojenie potrzeb osób ubogich • brak zjawiska ubożenia wśród mieszkańców miasta • tworzenie miejsc pracy, prace interwencyjne dla osób bezrobotnych, zwiększenie zatrudnienia w miesiącach letnich, rozwój gospodarczy i poprawa warunków życia	• brak zainteresowania potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w mieście • brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej • roszczeniowa postawa klientów pomocy społecznej i brak motywacji do zmiany sytuacji życiowej

Analiza uwarunkowań dla obszaru *bezrobocie, ubóstwo, bezdomność* wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: podejmowanie działań mających na celu pozyskiwanie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w mieście, prowadzenie działań mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych, w tym kobiet, podejmowanie inicjatyw zmierzających do tworzenia w mieście podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych), realizowanie projektów mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE), inicjowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych z myślą o wsparciu osób ubogich i zagrożonych ubóstwem (Turkowska Paczka), realizowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz diagnozowanie problemu bezdomności w mieście. Szczególnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają zagrożenia,

do których należy zaliczyć: brak zainteresowania potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w mieście, brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej oraz roszczeniowa postawa klientów pomocy społecznej i brak motywacji do zmiany sytuacji życiowej.

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w mieście • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo • funkcjonowanie w mieście placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i na opiekę przedszkolną • dysponowanie placówkami wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (jak np. świetlice środowiskowe) • dysponowanie przez szkolnictwo w mieście kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami doświadczającymi przemocy domowej • zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej na terenie miasta • inicjowanie akcji uświadamiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej • dobrze rozwinięta infrastruktura wsparcia społecznego: MOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Świetlica Środowiskowa Eureka działająca przy MOPS w Turku, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Świetlice Profilaktyczno – Wychowawcze, Środowiskowa Opieka Psychologiczna i Psychoterapeutyczna dla Dzieci i Młodzieży • doświadczona kadra specjalistyczna: pracownicy socjalni, pedagodzy, psycholodzy, psychoterapeuci, specjaliści ds. przeciwdziałania przemocy domowej, interwencji kryzysowi • dostępność placówek opiekuńczo – wychowawczych i edukacyjnych: szkoły, przedszkola, świetlice środowiskowe, organizacja zajęć pozalekcyjnych i wakacyjnych dla dzieci i młodzieży	• słaba dostępność mieszkań chronionych i interwencyjnych • zła sytuacja materialna oraz uzależnienia jako czynnik ryzyka występowania przemocy domowej • trudności w planowaniu działań ze względu na brak rzetelnych danych o skali zjawisk przemocy domowej i problemów rodzinnych

realizowanie programów profilaktycznych dotyczących przemocy, uzależnień oraz rozwijania umiejętności społecznych	
szanse	zagrożenia
- zaspokajająca potrzeby oferta opieki nad dziećmi do lat 3 oraz przedszkolnej - sytuacja finansowa miasta pozwalająca na zaspokajanie potrzeb w zakresie edukacji - możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych - wzrost świadomości społecznej i otwartości na tematykę przemocy domowej - wspieranie rozwoju wolontariatu i aktywizacji młodzieży - rozwój systemu mieszkań wspomaganych lub chronionych	- nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin - wzrastająca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo - zwiększająca się liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego - rosnąca liczba osób samotnie wychowujących dzieci - brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie miasta - występowanie w mieście zjawiska przemocy domowej - niezmniejszające się społeczne przyzwolenie na zjawisko przemocy domowej - opór społeczny wobec ingerencji w „życie prywatne” rodzin dotkniętych przemocą - obecność cudzoziemców, w tym obywateli Ukrainy, Mołdawii, Gruzji, Azerbejdżanu oraz Kolumbii zamieszkujących wraz z rodzinami, wykazujących trudności w adaptacji do warunków życia w naszym kraju. Różnice kulturowe dotyczą m.in. ról rodzicielskich, używania siły wobec osób najbliższych

Analiza uwarunkowań dla obszaru *rodzina, dzieci i młodzież, przemoc domowa* zwraca uwagę na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w mieście, wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo, funkcjonowanie w mieście placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i na opiekę przedszkolną, dysponowanie przez szkolnictwo w mieście kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami doznającymi przemocy domowej, jak również zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy domowej na terenie miasta oraz inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej. Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza: nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, wzrastająca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, zwiększająca się liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, rosnąca liczba osób samotnie wychowujących dzieci, brak

możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie miasta oraz występowanie w mieście zjawiska przemocy domowej.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE			
mocne strony		słabe strony	
- wystarczające zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej - inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia - podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego - zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej - odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi - realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów - prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym - podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w mieście oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze - współpraca placówek oświatowych i instytucji samorządowych oraz organizacji pozarządowych w zakresie edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień - współpraca między instytucjami odpowiedzialnymi za zdrowie publiczne i bezpieczeństwo mieszkańców - inwestycje w infrastrukturę bezpieczeństwa – oświetlenie, sygnalizacje ostrzegawcze - dobre rozwinięta współpraca miasta z Policją		- ograniczony dostęp do specjalistycznych usług medycznych w zakresie zdrowia psychicznego w ramach NFZ (psychiatra dziecięcy, psycholog dziecięcy) - brak systemu monitoringu wizyjnego - niewystarczająca dostępność specjalistów pracujących w obszarze uzależnień oraz zdrowia psychicznego (psychiatra dziecięcy, psycholog dziecięcy)	
szanse		zagrożenia	
- brak barier finansowych lub lokalowych utrudniających pełne zabezpieczenie dostępu mieszkańców miasta do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej - wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców - poprawa stanu środowiska naturalnego w mieście w ostatnich latach - zwiększający się poziom bezpieczeństwa		- zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia - wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi - zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki - wzrastające zagrożenie przestępczością	

mieszkańców miasta oraz poziom bezpieczeństwa na drodze • możliwość realizacji lokalnych programów profilaktycznych z udziałem dzieci i młodzieży • zaangażowanie społeczności lokalnej i rozwój wolontariatu • współpraca z lokalnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi i placówkami oświatowymi • obecność i rozwój instytucji wspierających zdrowie psychiczne i fizyczne	wśród nieletnich • ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, kolejki w podstawowej opiece zdrowotnej pogłębiające problemy zdrowotne mieszkańców • brak lokalnych punktów wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego wpływający na pogorszenie kondycji psychicznej społeczeństwa
---	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje mocne strony, m.in.: wystarczające zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, jak również podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w mieście oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze. Mimo mocnych stron w tym obszarze wskazane zagrożenia – m.in. zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki czy wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• analizowanie sytuacji demograficznej miasta z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • funkcjonowanie na terenie miasta form wsparcia osób starszych, jak kluby seniora czy Uniwersytet Trzeciego Wieku • zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej • organizacja warsztatów, spotkań	• niewystarczająca liczba usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych (ograniczony dostęp do opieki długoterminowej, usług pielęgnacyjnych, rehabilitacyjnych i wsparcia środowiskowego) • brak umiejętności korzystania z technologii cyfrowych, co utrudnia kontakt z instytucjami, korzystanie z usług e-zdrowia, bankowości, e-recept • brak stałej, kompleksowej oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów • niewystarczająca liczba miejsc opieki dla osób starszych w sytuacji pogorszenia stanu

edukacyjnych z zakresu zdrowego starzenia się, bezpieczeństwa czy cyfryzacji • udział miasta w projektach zewnętrznych wspierających opiekę na odległość – teleopiekę	zdrowia (ZOL, DPS) • brak domu dziennego pobytu seniora
szanse	zagrożenia
• dostęp osób starszych do takich form wsparcia, jak kluby seniora czy domy dziennego pobytu (brak dziennego domu pobytu) • wystarczające możliwości miasta umożliwiające zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej i edukacyjnej osób starszych • rozwój technologii wspierających niezależność osób starszych • dostępność programów lokalnych, rządowych i unijnych wspierających seniorów • otwartość instytucji i organizacji pozarządowych na współpracę międzypokoleniową • wzrost świadomości społecznej na temat starzenia się społeczeństwa • możliwość rozwoju usług środowiskowych i opieki domowej	• wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców • zwiększająca się liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej • rosnąca liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • przypadki pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin • niedobór miejsc w domach pomocy społecznej • wysoki odsetek osób starszych mieszkających samotnie • brak dostosowania infrastruktury do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami • problemy z transportem publicznym • zbyt wysokie koszty pobytu w DPS-ach • brak wykwalifikowanej kadry pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze

Analiza uwarunkowań dla obszaru *starość* uwypukla mocne strony, takie jak: analizowanie sytuacji demograficznej miasta z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców, informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi, funkcjonowanie na terenie miasta form wsparcia osób starszych, jak kluby seniora czy Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej. Uwagę zwracają jednak zagrożenia: wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, zwiększająca się liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej, rosnąca liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych, brak wykwalifikowanej kadry pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, niedobór miejsc w domach pomocy społecznej, zbyt wysokie koszty pobytu w DPS-ach, jak również przypadki pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• monitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom miasta • informowanie osób z niepełnosprawnościami z miasta o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom z niepełnosprawnościami • upowszechnianie wśród osób z niepełnosprawnościami ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON-u kosztów zatrudniania osób z niepełnosprawnościami • prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością • duża aktywność rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnością oraz pozytywne nastawienie władz samorządowych • doświadczenie w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych	• długi czas oczekiwania na komisje lekarskie, wydanie orzeczenia oraz ograniczony dostęp do specjalistów • istnienie barier architektonicznych i komunikacyjnych utrudniających osobom z niepełnosprawnościami codzienne życie • niska świadomość cyfrowa
szanse	zagrożenia
• niezwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych • społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom z niepełnosprawnościami • lokalny rynek pracy dysponujący ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych • oferowanie zatrudnienia osobom niepełnosprawnym przez przedsiębiorców z miasta • wzrost zaangażowania osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne	• zwiększająca się liczba osób z niepełnosprawnościami w mieście • wzrastająca liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze wsparcia pomocy społecznej • zwiększająca się liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych • ryzyko pogłębiającego się zubożenia w rodzinach z osobą z niepełnosprawnością

Analiza uwarunkowań dla obszaru *niepełnosprawność* uwypukla mocne strony, takie jak: monitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom miasta, informowanie osób z niepełnosprawnościami z miasta o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom z niepełnosprawnościami, upowszechnianie wśród osób z niepełnosprawnościami ofert pracy

oraz informacji o wolnych miejscach pracy, informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON-u kosztów zatrudniania osób z niepełnosprawnościami, duża aktywność rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnością oraz pozytywne nastawienie władz samorządowych, a także prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością. Nie należy jednak tracić z oczu zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: zwiększająca się liczba osób z niepełnosprawnościami w mieście, wzrastająca liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, ryzyko pogłębiającego się zubożenia w rodzinach z osobą z niepełnosprawnością, jak również zwiększająca się liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom z niepełnosprawnościami.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry pomocy społecznej • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu • wysoki poziom zaufania do władz lokalnych i instytucji publicznych • dobrze funkcjonujące placówki edukacyjne i wychowawcze • potencjał lokalnej społeczności i organizacji (obecność MOPS w Turku: dobra,	• niski poziom kompetencji cyfrowej części mieszkańców • ograniczony potencjał organizacji pozarządowych (brak wystarczających zasobów finansowych)

doświadczona kadra, przeszkolona w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, zmotywowana do pracy, posiadająca doświadczenie zawodowe i życiowe w pracy na rzecz likwidacji lub niwelowania skutków problemów społecznych) • dobra współpraca między samorządem, MOPS, organizacjami pozarządowymi i parafiami • umiejętne korzystanie z doświadczeń innych instytucji pomocowych z terenu całego kraju, korzystanie ze sprawdzonych działań prowadzonych na terenie innych gmin, wymiana doświadczeń • zainteresowanie władz samorządowych miasta rozwiązywaniem problemów społecznych, wyznaczanie priorytetów polityki społecznej • infrastruktura i zaplecze lokalowe – jadalnia	
szanse	zagrożenia
• odpowiedni potencjał miasta zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia mieszkańców • brak inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie miasta • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej	• brak inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie miasta • brak zainteresowania mieszkańców działalnością w organizacjach pozarządowych • niezmniejszająca się liczba osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • niedostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • brak zainteresowania mieszkańców działalnością wolontariacką • zagrożenie ograniczeniem środków finansowych (niestabilność finansowa programów społecznych) • starzenie się społeczeństwa i zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, otwartość kadry pomocy społecznej na nowe działania na rzecz aktywizacji mieszkańców miasta, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców oraz prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia

zawodowego przez pracowników pomocy społecznej oraz wysoki poziom zaufania do władz lokalnych i instytucji publicznych. Jednakże mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niedostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb, niezmnijająca się liczba osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją, wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej oraz brak zainteresowania mieszkańców działalnością wolontariacką – to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

24. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy miejskiej Turek na lata 2026-2035. W jej ramach zostały wskazane m.in. trudności i osiągnięcia przy wdrażaniu strategii oraz najważniejsze działania, jakie realizowano, wdrażając zapisy strategiczne.

Trudności napotkane przy wdrażaniu strategii:

- Braki kadrowe i finansowe;
- Małe zaangażowanie mieszkańców w podejmowane działania społeczne;
- Brak osób do prowadzenia grup samopomocowych;
- Braki w zakresie opieki medycznej, szczególnie wśród dzieci i młodzieży w szkołach.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- Realizacja wielu lokalnych i wojewódzkich programów, w tym unijnych pilotażowych jak teleopieka;
- Realizacja programów edukacyjno-profilaktycznych, kampanii społecznych;
- Dobra współpraca z pedagogami szkolnymi, wychowawcami, PUP, Policją;
- Rozwój wolontariatu.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- Nie utworzono noclegowni (ogrzewalni) dla osób bezdomnych;
- Nie zwiększono liczby pracowników socjalnych ani asystentów rodziny;
- Nie utworzono Klubu Integracji Społecznej;
- Brak dostępu do opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży;
- Nie utworzono Domu Dziennego Pobytu dla Osób Starszych.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- Opracowanie mapy problemów społecznych dla poszczególnych części miasta;

- Współpraca z partnerami lokalnymi;
- Kontynuowanie kampanii społecznych dla różnych grup;
- Współpraca instytucji i organizacji działających na rzecz mieszkańców.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów programu:

- **Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej** – wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, możliwość skorzystania przez osoby niepełnosprawne z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym, ograniczenie skutków niepełnosprawności. Przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności poprzez udział w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych i sportowych.
- **Turkowski Klub „Senior+”** – przestrzeń przeznaczona dla osób starszych, w której mogą się spotykać, spędzać wspólnie czas i nabywać nowe umiejętności. Z Klubu mogą korzystać osoby starsze, które są lub czują się samotne. Klub seniora wypełnia wolny czas, nierzadko pomagając odnaleźć sens życia i podjąć nowe wyzwania.
- **Korpus wsparcia seniora** – program finansowany ze środków Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w ramach Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów. Celem programu było wsparcie finansowe gmin w zakresie realizacji usługi na rzecz seniorów. Wsparcie polegało w szczególności na dostarczaniu zakupów zgodnie z wskazanym przez seniora zakresem, obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze oraz środki higieny osobistej.
- **Asystent rodziny** – celem programu była pomoc w realizacji zadań wykonywanych przez asystentów rodziny, w tym również realizacji przez asystenta rodziny wsparcia, o którym mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, co czyni asystenta ważnym ogniwem w systemie wsparcia rodzin.
- **Projekt „Przemoc zabiera moc”** – głównym celem projektu było zintensyfikowanie działań dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą domową poprzez zorganizowanie szeregu innowacyjnych zajęć pozaszkolnych o walorach terapeutycznych i edukacyjnych w zakresie radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych oraz poszerzenie oferty metod wsparcia środowiskowego o poradnictwo specjalistyczne z zakresu prawa, psychologii i socjologii. W ramach projektu realizowane były np. dyżury specjalistów, spotkania promujące wolontariat, warsztaty umiejętności życiowych, kurs

jeździectwa z hipoterapią, kurs samoobrony, Kolorowe Wakacje na Osiedlach – cykl spotkań z dziećmi i młodzieżą, realizowany przez pracowników MOPS w Turku.

- **Projekt „Posilek w szkole i w domu”** – celem programu była poprawa życia osób i rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz przeciwdziałanie niedożywieniu dzieci i młodzieży. Osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej w szczególności osoby starsze, chore, samotne, niepełnosprawne, mogły uzyskać pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.
- **Program pilotażowy „Wielkopolski System Opieki Seniora” (Wielkopolski SOS)** – głównym celem programu było wsparcie gmin województwa wielkopolskiego w rozwijaniu nowych form pomocy w oparciu o nowoczesne technologie. Realizacja projektu polega na świadczeniu usługi teleopieki polegającej na prowadzeniu całodobowego telecentrum obsługiwanego przez ratowników medycznych i monitorowaniu tych osób za pomocą opasek do teleopieki. Projekt nie obciążał finansowo gminy miejskiej Turek;
- **Wielkopolskie telecentrum opieki** – program dofinansowany przez Unię Europejską w ramach „Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027” Głównym celem projektu „Wielkopolskie telecentrum opieki” jest poprawa dostępu do lepszej jakości usług społecznych, w tym teleopieki, poprzez rozwój kompleksowych usług w środowisku lokalnym na rzecz min. 50 osób starszych (60+) oraz ich opiekunów nieformalnych. Projekt przyczynia się do poprawy dostępu i koordynacji usług dla osób starszych i opiekunów z terenu gminy miejskiej Turek poprzez stworzenie na poziomie miasta Centrum Wsparcia Seniora, jako miejsca koordynacji usług społecznych. W ramach programu została także uruchomiona usługa teleopieki oraz nowa usługa pod nazwą Asystent Osoby Starszej;
- **Program Opieka 75+** – zadanie finansowane ze środków budżetu państwa w ramach dotacji celowej oraz środków własnych miasta. Celem programu „Opieka 75+” jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi (zgodnie z art. 6 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej) lub są osobami samotnie gospodarującymi (zgodnie z art. 6 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej), a także tych, które pozostają w rodzinie;
- **Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejskiej Turek na lata 2022-2025** –

Program przyjęty uchwałą z dnia 12.04.2022 r. reguluje politykę miasta w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii na terenie gminy miejskiej Turek. Głównymi realizatorami zadań programu są: MOPS dział Ośrodek Wsparcia, Wydział Promocji i Spraw Społecznych UM, MKPRA.

- **Dofinansowanie funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych na 2024 r.** – Dotacja jest przeznaczona na dofinansowanie zadania własnego z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, polegającej na dofinansowaniu funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii:

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzednio realizowanej strategii, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji (1 – oznacza, że nie rozpoczęto wdrażania założeń programowych; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń programowych; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia programu; 4 – oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych; 5 – oznacza, że w pełni wdrożono założenia programowe) zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 4.

Uzasadnienie przyjętej oceny:

Większość założeń strategicznych została zrealizowana na zadowalającym poziomie. Współpraca instytucji, organizacji i stowarzyszeń działających w mieście pozwala na niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych i jest pomocna w realizacji przyjętych celów. Większość celów strategicznych została zrealizowana, a część z nich jest kontynuowana. Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2016-2025: „Gmina Miejska Turek miejscem zaspakajania potrzeb wszystkich mieszkańców” została spełniona.

Wyzwaniem na kolejne lata będzie w dużym stopniu starzejące się społeczeństwo, wzrost liczebności osób w wieku poprodukcyjnym i wzrastająca liczba osób starszych, niepełnosprawnych chcących skorzystać z różnorodnych form pomocy w domu (usługi opiekuńcze, teleopieka, pomoc sąsiedzka, usługa asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, asystenta osoby starszej, rehabilitacja domowa).

III. PROGRAMOWANIE

Diagnoza problemów społecznych oparta na analizie źródeł zastanych oraz wyników badań ankietowych, a także analizie SWOT wybranych obszarów problemowych pozwoliła na opracowanie założeń polityki społecznej gminy miejskiej Turek na lata 2026-2035. Działania zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. **Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin.**
2. **Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.**
3. **Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej.**
4. **Wspieranie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.**
5. **Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.**
6. **Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom miasta.**
7. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.**

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w mieście. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Gmina Miejska Turek zapewnia mieszkańcom szeroką dostępność do usług społecznych, stwarza warunki sprzyjające rozwojowi lokalnego kapitału społecznego, integruje lokalną społeczność oraz przeciwdziała marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„Gmina Miejska Turek w trosce o jakość życia mieszkańców podejmuje zintegrowane działania zmierzające do rozwiązywania problemów społecznych”.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wytaczone cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Pomoc mieszkańcom dotkniętym i zagrożonym ubóstwem.	- Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. - Aktywne ograniczanie zjawiska dziedziczenia biedy oraz wyuczonej bezradności poprzez m.in. podejmowanie pracy socjalnej z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. - Współpraca z lokalnymi liderami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz z Kościołami w zakresie rozpoznawania potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. - Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem. - Aktywizowanie środowiska lokalnego w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z ubóstwem.	działania ciągłe

2. Aktywizacja zawodowa i wsparcie dla osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy.	1. Upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie miasta. 4. Współpraca z lokalnymi pracodawcami, instytucjami, a także organizacjami pozarządowymi i Kościołami w celu podniesienia skuteczności wsparcia adresowanego do osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 5. Rozwój współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy. 6. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz promocja działań zmierzających do tworzenia w mieście podmiotów ekonomii społecznej. 7. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 8. Promowanie w obszarze rynku pracy oraz w życiu publicznym zasady równości szans kobiet i mężczyzn.	działania ciągłe w zależności od potrzeb
3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.	1. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego.	działania ciągłe

	2. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.	
	3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.	

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2024 r.)	stan docelowy (2036 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych przez gminę na pomoc społeczną	zł	4 069 381,00	5 500 000,00	UM/MOPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną	zł	1 775 551,32	1 500 000,00	UM/MOPS	raz w roku
liczba osób, którym przyznano decyzję świadczenie	osoba	719	700	MOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:					
ubóstwa	osoba	409	350	MOPS	raz w roku

bezrobocia	osoba	355	300	MOPS	raz w roku
bezdomności	osoba	25	10	MOPS	raz w roku
udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności miasta	%	2,97	1,80	MOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	486	350	MOPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	2	4	MOPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych	osoba	409	300	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet w miesiące	osoba	230	180	PUP	raz w roku
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w miesiące w liczbie osób w wieku produkcyjnym	%	3,04%	2,5 %	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska	budget samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne UE,

	spoza miasta, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
--	--	---

**CEL STRATEGICZNY 2. WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN,
TROSKA O ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY,
PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ**

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie potencjału rodzin.	1. Udzielanie rodzinom pomocy z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 3. Promowanie prawidłowego modelu rodziny i edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych. 4. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 5. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego. 6. Doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 7. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w mieście poprzez	działania ciągłe

	współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych, Kościoła.	
2. Podwyższanie jakości usług edukacyjnych, udzielanie wsparcia dzieciom i młodzieży oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w mieście i podejmowanie interwencji w tym zakresie. 2. Rozpoznawanie i zabezpieczanie potrzeb społecznych dzieci i młodzieży, w tym pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Rozszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych miasta.	działania ciągłe
3. Przeciwdziałanie problemom uzależnień, pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.	1. Pomoc materialna rodzinom, w których występują problemy uzależnień lub przemocy domowej. 2. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy domowej. 3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień oraz przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.	działania ciągłe

	4. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. 5. Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej w celu odizolowania od sprawców przemocy. 6. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych. 7. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej. 8. Podejmowanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą domową, problemami alkoholowymi i narkomanią.	
--	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2024 r.)	stan docelowy (2036 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,	rodzina	449	350	MOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	rodzina	79	70	MOPS	raz w roku

i prowadzenia gospodarstwa domowego						
liczba rodzin objętych pracą socjalną	rodzina	299	200	MOPS		raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	44	40	MOPS		raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:						
alkoholizmu	rodzina	86	60	MOPS		raz w roku
narkomanii	rodzina	9	5	MOPS		raz w roku
przemocy domowej	rodzina	3	1	MOPS		raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	50	30	ZI		raz w roku
liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych	świadczenie	22 393	10 000	MOPS		raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	149	120	MOPS		raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	77	65	UM		raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Aktywna polityka senioralna – realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.	1. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i monitorowanie sytuacji osób starszych i z niepełnosprawnościami. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 4. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz rozwijanie aktywnych form spędzania czasu	działania ciągłe

	wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 5. Współpraca z Kościołami i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i z niepełnosprawnościami. 6. Poszerzanie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami. 7. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami.	
2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.	1. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 4. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami i podejmowanie współpracy z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami. 5. Uwzględnianie udziału osób z niepełnosprawnościami w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach. 6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby z niepełnosprawnościami.	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2024 r.)	stan docelowy (2036 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	7 000	9 000	UM	raz w roku
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców miasta	%	28,94%	35 %	UM	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 66 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	138	145	MOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	220	300	MOPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	121	120	MOPS	raz w roku
liczba osób z miasta przebywających w DPS	osoba	46	40	MOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób

placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Fundusz Rehabilitacji Osób z niepełnosprawnościami, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościoł, społeczność lokalna.	z niepełnosprawnościami, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
---	--	---

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW MIASTA.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zdrowego stylu życia.	1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej oraz realizowanie programów zdrowotnych. 3. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie miasta. 4. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców miasta. 5. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców.	działania ciągłe
2. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego	1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów,	działania ciągłe

w mieście.	na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, w tym bezpieczeństwa na drodze. 4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców miasta o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i Internetu.	
3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.	1. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły. 2. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym. 3. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy domowej, przestępczości i jej negatywnych skutków. 4. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2024 r.)	stan docelowy (2036 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsiewzięcia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki	działanie	14	20	UM, NGOs, placówki oświatowe,	raz w roku

zdrowotnej				placówki ochrony zdrowia	
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu	działanie	28	35	UM, NGOs, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
Liczba osób korzystających z porad, konsultacji, wsparcia specjalistów, w tym psychoterapeutę terapii uzależnień, w zakresie problemów uzależnień	osoba	300	200	MOPS	raz w roku
Liczba posiedzeń członków MKRPA związanych z uzależnieniami	posiedzenia	24	24	MKRPA	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe,	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

jednostki sportowo-rekreacyjne.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. 6. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin. 7. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie miasta	działania ciągłe
2. Wspieranie instytucji	1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne miasta.	działania ciągłe

społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.	2. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet miasta źródeł finansowania. 3. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami. 4. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.
--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2024 r.)	stan docelowy (2036 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku (w tym liczba pracowników socjalnych)	etat	37	39	MOPS	raz w roku
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,	szkolenie	18	25	MOPS	raz w roku
liczba wspieranych przez samorząd miasta organizacji pozarządowych	organizacja	27	30	UM	raz w roku
liczba spotkań przedstawicieli samorządu miasta z mieszkańcami	spotkania	276	300	UM	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów

strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	proгноza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.	- ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
CEL STRATEGICZNY 2. WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN, TROSKA O ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ	- sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy domowej, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin,

	- podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy domowej,
CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.	- zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i z niepełnosprawnościami, - zwiększenie udziału seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnościami w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem.
CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW MIASTA.	- zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek

	oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta,
CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO.	- podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców miasta, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Każdy podmiot z terenu miasta będący realizatorem zadań w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu

miasta, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet miasta; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach finansowych ujęto poziom wydatków miasta w 2024 r. z działów klasyfikacji budżetowej:

- 801 – oświata i wychowanie – **66 268 850,56** zł
- 851 – ochrona zdrowia – **367 034,45** zł
- 852 – pomoc społeczna – **6 774 889,49** zł
- 854 – edukacyjna opieka wychowawcza – **788 610,31** zł
- 855 – rodzina – **435 785,69** zł

Szacuje się, że wysokość kwot przeznaczonych na realizację wskazanych zadań będzie nie niższa niż w roku 2024, przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie. Trudność precyzyjnego określenia wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Turku wraz z jego Dyrektorem.

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowność ich wdrażania. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Monitoring realizacji założeń Strategii prowadzony będzie z wykorzystaniem analizy wskaźników przypisanych do celów strategicznych, składającej się z kilku etapów, takich jak: zbieranie danych i informacji, analiza danych i informacji, przygotowanie sprawozdania z realizacji Strategii. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego i roku badania (dynamika).

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Strategii. Strategia jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Projekt ewaluacji musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Najczęściej spotykanymi kryteriami ewaluacyjnymi są:

- trafność – ocenia adekwatność planowanych celów interwencji i metod jej wdrażania do problemów i wyzwań społeczno-ekonomicznych, które zostały zidentyfikowane w diagnozie;
- skuteczność – ocenia stopień realizacji zakładanych celów (czy osiągnięto to, co zaplanowano), skuteczność użytych metod, instytucji oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty;
- efektywność – ocenia relację między nakładami, kosztami, zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a osiągniętymi efektami interwencji;

- użyteczność – ocenia całość rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję (zarówno tych planowanych, jak i nieplanowanych, tzw. ubocznych), odnosząc je do wyzwań społeczno-ekonomicznych (często już zmienionych w czasie). W odróżnieniu od kryterium trafności, ocena użyteczności jest prowadzona po zamknięciu interwencji lub w jej końcowej fazie wdrażania;
- trwałość – ocenia ciągłość efektów (przede wszystkim pozytywnych) danej interwencji w perspektywie średnio i długookresowej (a więc po zakończeniu interwencji).

Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

Monitoring i ewaluacja pozwalają ocenić stopień realizacji Strategii oraz dokonać jej ewentualnej aktualizacji.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;
- wątek celów – zbiór wartości, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm miasta, nie tylko jej tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede

wszystkim samorząd miasta, jej jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 powstaje w tle konfliktu zbrojnego między Rosją a Ukrainą, a także pogarszającej się koniunktury ekonomicznej.

Trudno na obecnym etapie oszacować zagrożenia, jakie mogą wystąpić w trakcie wdrażania założeń strategii. Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców ;
- bezrobocia – spadek liczby osób bezrobotnych;
- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących gminę;
- problemów uzależnień i przemocy domowej – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doznających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia (konflikt zbrojny w Ukrainie, kryzys gospodarczy), należy przewidywać zaburzenia w wielu obszarach życia gospodarczego i społecznego kraju, a co za tym idzie – miasta. Monitorowanie tych zagrożeń na poziomie lokalnym z pewnością ma szansę przyczynić się do złagodzenia niekorzystnych tendencji, niemniej może wymagać zwiększonych nakładów finansowych i większego zaangażowania instytucjonalnego i społecznego, by przeciwdziałać niepożądanym zjawiskom mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców miasta.

7. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2028;
2. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Turek na lata 2025-2030;
3. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2029;

4. Program współpracy Gminy Miejskiej Turek z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia miasta i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w mieście. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW**Diagramy**

Diagram 1. Obszary analizy SWOT	76
---------------------------------------	----

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	5
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	6
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2022-2024	17
Tabela 4. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2022-2024	17
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2022-2024	18
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w mieście w 2024 r.	19
Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w mieście w latach 2022-2024	19
Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	21
Tabela 9. Gospodarstwa rolne	21
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2022-2024	22
Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2022-2024	22
Tabela 12. Opieka nad dziećmi do lat 3 w mieście w roku szkolnym 2024/2025	23
Tabela 13. Placówki wychowania przedszkolnego w mieście w roku szkolnym 2024/2025	23
Tabela 14. Placówki oświatowe w mieście w roku szkolnym 2024/2025	23
Tabela 15. Wykaz żłobków, przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego oraz placówek systemu oświaty działających w mieście w roku szkolnym 2024/2025	23
Tabela 16. Placówki kultury w mieście w 2024 r.	25
Tabela 17. Wykaz placówek kultury w 2024 r.	26
Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w mieście w 2024 r.	27
Tabela 19. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w mieście w 2024 r.	28
Tabela 20. Sport i rekreacja w 2024 r.	30
Tabela 21. Kluby sportowe na terenie miasta w 2024 r.	30
Tabela 22. Dozory prowadzone w powiecie i w mieście w latach 2022-2024	32
Tabela 23. Nadzory prowadzone w powiecie i w mieście w latach 2022-2024	32
Tabela 24. Stan zatrudnienia w MOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2024 r.	33
Tabela 25. Wykształcenie kadry MOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2024 r.	33
Tabela 26. Środki finansowe wydankowane przez miasto na pomoc mieszkańcom w latach 2022-2024	34
Tabela 27. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2022-2024	34
Tabela 28. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2022-2024	35
Tabela 29. Struktura demograficzna beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2024 r.	35
Tabela 30. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2024 r.	35
Tabela 31. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2022-2024	36
Tabela 32. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2022-2024	37
Tabela 33. Asystenci rodziny w mieście w latach 2022-2024	38
Tabela 34. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2022-2024	39
Tabela 35. Koszty ponoszone przez miasto z tytułu pobytu mieszkańców w DPS w latach 2022-2024	39
Tabela 36. Karta Dużej Rodziny w mieście w latach 2022-2024	40
Tabela 37. Świadczenia rodzinne w mieście w latach 2022-2024	40
Tabela 38. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w mieście w latach 2022-2024	40
Tabela 39. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w mieście w latach 2022-2024	44
Tabela 40. Instytucje i jednostki działające w obszarze pomocy społecznej w mieście w 2024 r.	44
Tabela 41. Jednostki wsparcia obejmujące teren miasta, z oferty których korzystali mieszkańcy miasta w 2024 r.	44
Tabela 42. Rodzaje terapii prowadzonych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w odniesieniu do mieszkańców miasta w roku szkolnym 2024/2025	45
Tabela 43. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców miasta w zakresie pieczy zastępczej w latach 2022-2024	45
Tabela 44. Stan bezrobocia w mieście w latach 2022-2024	46

Tabela 45. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2022-2024	46
Tabela 46. Bezrobotni w mieście na koniec 2024 r. według wieku, czasu pozostawiania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy	47
Tabela 47. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPS-u z powodu bezdomności w latach 2022-2024	49
Tabela 48. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2022-2024	49
Tabela 49. Liczba członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024	50
Tabela 50. Działalność MKRPA w latach 2022-2024 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście	50
Tabela 51. Działania podjęte w mieście przez MKRPA w latach 2022-2024 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy domowej	50
Tabela 52. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście w latach 2022-2024	53
Tabela 53. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, funkcjonujących na terenie miasta w 2024 r.	55
Tabela 54. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2024/2025	56
Tabela 55. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2024/2025 ..	57
Tabela 56. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta w latach 2022-2024	58
Tabela 57. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2022-2024	59
Tabela 58. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024	61
Tabela 59. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2022-2024	62
Tabela 60. Wsparcie udzielone przez PCPR niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu w latach 2022-2024	62
Tabela 61. Wykaz organizacji pozarządowych utworzonych w latach 2022-2024 w mieście Turek ...	63
Tabela 62. Parafie rzymskokatolickie, kościoły i związki wyznaniowe na terenie miasta	64
Tabela 63. Udział kobiet w liczbie ludności miasta w latach 2022-2024	70
Tabela 64. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w mieście w latach 2022-2024	70
Tabela 65. Natężenie problemów w wybranych obszarach	75

Wykresy

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2022-2024	17
Wykres 2. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2022-2024	18
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w mieście?	26
Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w mieście?	27
Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	29
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	31
Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	33
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	37
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	48
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	51
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy domowej na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?	51
Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie miasta?	52
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych i osób z niepełnosprawnościami?	63
Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w mieście?	66

Wykres 15. W jakich obszarach należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, by poprawić jakość życia i kondycję rodzin zamieszkujących teren miasta?	67
Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	69
Wykres 17. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta?.....	69
Wykres 18. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	71
Wykres 19. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście lub o nich słyszała/ słyszał?	71
Wykres 20. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności szans płci w mieście? ...	72

ocy terapeutycznej dczającym przemocy cy. 1 w programach nej, edukacyjnej alkoholowych, ijami działającymi na imi alkoholowymi	
--	--

EGICZNEGO 2.

elowy	źródło danych	częstotliwość pomiaru
	MOPS	raz w roku
	MOPS	raz w roku

i prowadzenia gospodarstwa domowego						
liczba rodzin objętych pracą socjalną	rodzina	299	200	MOPS		raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	44	40	MOPS		raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:						
alkoholizmu	rodzina	86	60	MOPS		raz w roku
narkomanii	rodzina	9	5	MOPS		raz w roku
przemocy domowej	rodzina	3	1	MOPS		raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	50	30	ZI		raz w roku
liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych	świadczenie	22 393	10 000	MOPS		raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	149	120	MOPS		raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	77	65	UM		raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Aktywna polityka senioralna – realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.	1. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i monitorowanie sytuacji osób starszych i z niepełnosprawnościami. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 4. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz rozwijanie aktywnych form spędzania czasu	działania ciągłe

	wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 5. Współpraca z Kościołami i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i z niepełnosprawnościami. 6. Poszerzanie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami. 7. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami.	
2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.	1. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 4. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami i podejmowanie współpracy z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami. 5. Uwzględnianie udziału osób z niepełnosprawnościami w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach. 6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby z niepełnosprawnościami.	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2024 r.)	stan docelowy (2036 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	7 000	9 000	UM	raz w roku
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców miasta	%	28,94%	35 %	UM	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 66 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	138	145	MOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	220	300	MOPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	121	120	MOPS	raz w roku
liczba osób z miasta przebywających w DPS	osoba	46	40	MOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób

placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Fundusz Rehabilitacji Osób z niepełnosprawnościami, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	z niepełnosprawnościami, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
---	--	---

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW MIASTA.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zdrowego stylu życia.	1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej oraz realizowanie programów zdrowotnych. 3. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie miasta. 4. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców miasta. 5. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców.	działania ciągłe
2. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego	1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów,	działania ciągłe

w mieście.	na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, w tym bezpieczeństwa na drodze. 4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców miasta o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i Internetu.	
3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.	1. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły. 2. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym. 3. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy domowej, przestępczości i jej negatywnych skutków. 4. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2024 r.)	stan docelowy (2036 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsiewzięcia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki	działanie	14	20	UM, NGOs, placówki oświatowe,	raz w roku

zdrowotnej				placówki ochrony zdrowia	
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu	działanie	28	35	UM, NGOs, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
Liczba osób korzystających z porad, konsultacji, wsparcia specjalistów, w tym psychoterapeutę terapii uzależnień, w zakresie problemów uzależnień	osoba	300	200	MOPS	raz w roku
Liczba posiedzeń członków MKRPA związanych z uzależnieniami	posiedzenia	24	24	MKRPA	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe,	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

jednostki sportowo-rekreacyjne.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. 6. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin. 7. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie miasta	działania ciągłe
2. Wspieranie instytucji	1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne miasta.	działania ciągłe

społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.	2. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet miasta źródeł finansowania. 3. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami. 4. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.
--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2024 r.)	stan docelowy (2036 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku (w tym liczba pracowników socjalnych)	etat	37	39	MOPS	raz w roku
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,	szkolenie	18	25	MOPS	raz w roku
liczba wspieranych przez samorząd miasta organizacji pozarządowych	organizacja	27	30	UM	raz w roku
liczba spotkań przedstawicieli samorządu miasta z mieszkańcami	spotkania	276	300	UM	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów

strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.	- ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
CEL STRATEGICZNY 2. WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN, TROSKA O ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ	- sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy domowej, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin,

	- podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy domowej.
CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.	- zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i z niepełnosprawnościami, - zwiększenie udziału seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnościami w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem.
CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW MIASTA.	- zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek

	oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta,
CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNIOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO.	- podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców miasta, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Każdy podmiot z terenu miasta będący realizatorem zadań w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu

miasta, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet miasta; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

W ramach finansowych ujęto poziom wydatków miasta w 2024 r. z działań klasyfikacji budżetowej:

- 801 – oświata i wychowanie – **66 268 850,56** zł
- 851 – ochrona zdrowia – **367 034,45** zł
- 852 – pomoc społeczna – **6 774 889,49** zł
- 854 – edukacyjna opieka wychowawcza – **788 610,31** zł
- 855 – rodzina – **435 785,69** zł

Szacuje się, że wysokość kwot przeznaczonych na realizację wskazanych zadań będzie nie niższa niż w roku 2024, przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie. Trudność precyzyjnego określenia wysokości funduszy przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Turku wraz z jego Dyrektorem.

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowność ich wdrażania. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Monitoring realizacji założeń Strategii prowadzony będzie z wykorzystaniem analizy wskaźników przypisanych do celów strategicznych, składającej się z kilku etapów, takich jak: zbieranie danych i informacji, analiza danych i informacji, przygotowanie sprawozdania z realizacji Strategii. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego i roku badania (dynamika).

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Strategii. Strategia jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Projekt ewaluacji musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Najczęściej spotykanymi kryteriami ewaluacyjnymi są:

- trafność – ocenia adekwatność planowanych celów interwencji i metod jej wdrażania do problemów i wyzwań społeczno-ekonomicznych, które zostały zidentyfikowane w diagnozie;
- skuteczność – ocenia stopień realizacji zakładanych celów (czy osiągnięto to, co zaplanowano), skuteczność użytych metod, instytucji oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty;
- efektywność – ocenia relację między nakładami, kosztami, zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a osiągniętymi efektami interwencji;

- użyteczność – ocenia całość rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję (zarówno tych planowanych, jak i nieplanowanych, tzw. ubocznych), odnosząc je do wyzwań społeczno-ekonomicznych (często już zmienionych w czasie). W odróżnieniu od kryterium trafności, ocena użyteczności jest prowadzona po zamknięciu interwencji lub w jej końcowej fazie wdrażania;
- trwałość – ocenia ciągłość efektów (przede wszystkim pozytywnych) danej interwencji w perspektywie średnio i długookresowej (a więc po zakończeniu interwencji).

Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

Monitoring i ewaluacja pozwalają ocenić stopień realizacji Strategii oraz dokonać jej ewentualnej aktualizacji.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;
- wątek celów – zbiór wartości, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm miasta, nie tylko jej tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede

wszystkim samorząd miasta, jej jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 powstaje w tle konfliktu zbrojnego między Rosją a Ukrainą, a także pogarszającej się koniunktury ekonomicznej.

Trudno na obecnym etapie oszacować zagrożenia, jakie mogą wystąpić w trakcie wdrażania założeń strategii. Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców ;
- bezrobocia – spadek liczby osób bezrobotnych;
- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących gminę;
- problemów uzależnień i przemocy domowej – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doznających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia (konflikt zbrojny w Ukrainie, kryzys gospodarczy), należy przewidywać zaburzenia w wielu obszarach życia gospodarczego i społecznego kraju, a co za tym idzie – miasta. Monitorowanie tych zagrożeń na poziomie lokalnym z pewnością ma szansę przyczynić się do złagodzenia niekorzystnych tendencji, niemniej może wymagać zwiększonych nakładów finansowych i większego zaangażowania instytucjonalnego i społecznego, by przeciwdziałać niepożądanym zjawiskom mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców miasta.

7. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2028;
2. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miejskiej Turek na lata 2025-2030;
3. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2029;

4. Program współpracy Gminy Miejskiej Turek z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia miasta i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2026-2035 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w mieście. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW**Diagramy**

Diagram 1. Obszary analizy SWOT.....	76
--------------------------------------	----

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	5
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	6
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2022-2024	17
Tabela 4. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2022-2024	17
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2022-2024	18
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w mieście w 2024 r.	19
Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w mieście w latach 2022-2024	19
Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	21
Tabela 9. Gospodarstwa rolne	21
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2022-2024	22
Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2022-2024	22
Tabela 12. Opieka nad dziećmi do lat 3 w mieście w roku szkolnym 2024/2025	23
Tabela 13. Placówki wychowania przedszkolnego w mieście w roku szkolnym 2024/2025	23
Tabela 14. Placówki oświatowe w mieście w roku szkolnym 2024/2025	23
Tabela 15. Wykaz żłobków, przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego oraz placówek systemu oświaty działających w mieście w roku szkolnym 2024/2025	23
Tabela 16. Placówki kultury w mieście w 2024 r.	25
Tabela 17. Wykaz placówek kultury w 2024 r.	26
Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w mieście w 2024 r.	27
Tabela 19. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w mieście w 2024 r.	28
Tabela 20. Sport i rekreacja w 2024 r.	30
Tabela 21. Kluby sportowe na terenie miasta w 2024 r.	30
Tabela 22. Dozory prowadzone w powiecie i w mieście w latach 2022-2024	32
Tabela 23. Nadzory prowadzone w powiecie i w mieście w latach 2022-2024	32
Tabela 24. Stan zatrudnienia w MOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2024 r.	33
Tabela 25. Wykształcenie kadry MOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2024 r.	33
Tabela 26. Środki finansowe wydatkowane przez miasto na pomoc mieszkańcom w latach 2022-2024	34
Tabela 27. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2022-2024	34
Tabela 28. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2022-2024	35
Tabela 29. Struktura demograficzna beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2024 r.	35
Tabela 30. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2024 r.	35
Tabela 31. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2022-2024	36
Tabela 32. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2022-2024	37
Tabela 33. Asystenci rodziny w mieście w latach 2022-2024	38
Tabela 34. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2022-2024	39
Tabela 35. Koszty ponoszone przez miasto z tytułu pobytu mieszkańców w DPS w latach 2022-2024	39
Tabela 36. Karta Dużej Rodziny w mieście w latach 2022-2024	40
Tabela 37. Świadczenia rodzinne w mieście w latach 2022-2024	40
Tabela 38. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w mieście w latach 2022-2024	40
Tabela 39. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w mieście w latach 2022-2024	44
Tabela 40. Instytucje i jednostki działające w obszarze pomocy społecznej w mieście w 2024 r.	44
Tabela 41. Jednostki wsparcia obejmujące teren miasta, z oferty których korzystali mieszkańcy miasta w 2024 r.	44
Tabela 42. Rodzaje terapii prowadzonych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w odniesieniu do mieszkańców miasta w roku szkolnym 2024/2025	45
Tabela 43. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców miasta w zakresie pieczy zastępczej w latach 2022-2024	45
Tabela 44. Stan bezrobocia w mieście w latach 2022-2024	46

Tabela 45. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2022-2024.....	46
Tabela 46. Bezrobotni w mieście na koniec 2024 r. według wieku, czasu pozostawiania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy	47
Tabela 47. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPS-u z powodu bezdomności w latach 2022-2024	49
Tabela 48. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2022-2024	49
Tabela 49. Liczba członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024	50
Tabela 50. Działalność MKRPA w latach 2022-2024 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście	50
Tabela 51. Działania podjęte w mieście przez MKRPA w latach 2022-2024 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy domowej.....	50
Tabela 52. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście w latach 2022-2024.....	53
Tabela 53. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą domową, funkcjonujących na terenie miasta w 2024 r.	55
Tabela 54. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2024/2025	56
Tabela 55. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2024/2025...	57
Tabela 56. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta w latach 2022-2024	58
Tabela 57. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2022-2024	59
Tabela 58. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024	61
Tabela 59. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2022-2024	62
Tabela 60. Wsparcie udzielone przez PCPR niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu w latach 2022-2024	62
Tabela 61. Wykaz organizacji pozarządowych utworzonych w latach 2022-2024 w mieście Turek...	63
Tabela 62. Parafie rzymskokatolickie, kościoły i związki wyznaniowe na terenie miasta	64
Tabela 63. Udział kobiet w liczbie ludności miasta w latach 2022-2024	70
Tabela 64. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w mieście w latach 2022-2024	70
Tabela 65. Natężenie problemów w wybranych obszarach	75

Wykresy

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2022-2024.....	17
Wykres 2. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2022-2024	18
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w mieście?.....	26
Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w mieście?	27
Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	29
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	31
Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....	33
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	37
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	48
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?.....	51
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy domowej na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?	51
Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie miasta?.....	52
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych i osób z niepełnosprawnościami?.....	63
Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w mieście?.....	66

Wykres 15. W jakich obszarach należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, by poprawić jakość życia i kondycję rodzin zamieszkujących teren miasta?	67
Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami? ..	69
Wykres 17. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta?.....	69
Wykres 18. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	71
Wykres 19. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście lub o nich słyszała/ słyszał?	71
Wykres 20. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności szans płci w mieście? ...	72

